

EWALUACJA ZEWNĘTRZNA

realizacji

LSR -

Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność
na lata 2016-2023
dla obszaru
Lokalnej Grupy Działania
„Vistula-Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję”

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

Słownik:

LGD – Lokalna Grupa Działania „Vistula-Terra Culmensis”

LSR/Strategia - Lokalna Strategia Rozwoju Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję”

Wytyczne - Wytyczne nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Podręcznik – Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju, marzec 2017

Poradnik - Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowywania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020; 2015.

Rada LGD – Rada (organ), który dokonuje oceny i wyboru operacji/projektów. Składa się z 11 osób, reprezentanci różnych sektorów.

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z Wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się z w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza LSR pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy lipcem, a listopadem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Panu Prezesowi, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- W latach 2015-2021 depopulacja dotknęła większość gmin należących do LGD „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” jednak nie wpłynęło to znacząco na ostateczną liczbę ludności całego obszaru. Na koniec 2021 roku gminy zamieszkiwało w sumie 61574 osób. Najliczniejszą gminą jest Grudziądz i to również tam zanotowano największy wzrost ludności.
- Średnie saldo migracji dla obszaru to +8 osób, jednak większość gmin charakteryzuje saldo ujemne. Więcej osób przyjechało, niż opuściło gminy Stolno (+4 osoby), Chełmno (+11 osób) oraz gminę Grudziądz (+263 osób).
- Największy odsetek osób w wieku produkcyjnym przypisać należy gminie Świecie nad Osą, osoby młode stanowią tam 64% całej ludności. Świecie nad Osą jest także jedyną gminą, w której między 2015, a 2020 rokiem udział ludności w wieku produkcyjnym wzrósł: z 63% do 64%.
- Wskaźnik obciążenia demograficznego dla wszystkich gmin wynosi średnio 15%. Wszystkie gminy należące do LGD wykazują tendencje społeczeństwa starzejącego się. W latach 2015-2021 odsetek osób starszych najbardziej wzrósł w gminie Lisewo, z 12% do 16%.
- Z roku na rok ubywa w gminach beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. W 2021 roku osób objętych pomocą było w każdej gminie średnio 966 na 10 tysięcy ludności. Największy spadek względem roku 2015 zanotowano w gminie Grudziądz.
- Na całym terenie Lokalnej Grupy Działania w 2021 roku podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. Ludności było 7586. W porównaniu z rokiem 2015, w którym podmiotów było 5320, jest to wzrost o 17%.
- Na terenie LGD „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” w roku 2021 znajdowało się w sumie 329 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. Mieszkańców, o 41 organizacji więcej, niż w roku 2015.
- Na terenie gmin należących do LGD funkcjonuje w sumie 18 bibliotek i ich filii, w ciągu ostatnich 6 lat ubyły dwie biblioteki. Najwięcej czytelników zamieszkuje gminę Chełmno (130 osób na 1000 ludności).
- Na analizowanym obszarze zmniejsza się bezrobocie. W 2021 roku gminy zamieszkiwało w sumie 1106 mężczyzn i 1600 kobiet bez pracy. Największy spadek obserwujemy w gminie Lisewo, gdzie bezrobocie spadło od 2015 roku o ponad 50%.
- Mieszkańcy dobrze oceniają warunki panujące w gminach, ponad połowa (53%) uważa, że gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogą realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby.
- Mieszkańcy zaangażowani są w życie swoich gmin. Większość mieszkańców uważa, że potrafi wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy (83% głosów), zna najważniejsze fakty historyczne dotyczące swojej gminy (76% głosów), a także

uczestniczy w wydarzeniach organizowanych w gminie (81%), a nawet angażuje się w ich organizację (59%).

- Co czwarty mieszkaniec rozważa zmianę miejsca zamieszkania. W powodach tej decyzji najczęściej pojawiała się frustracja związana z brakiem perspektyw zawodowych (13% odpowiedzi).
- Większość ankietowanych deklaruje swój udział w szkoleniach, spotkaniach i festynach finansowanych ze środków unijnych, a także korzysta z infrastruktury finansowanej z tych samych źródeł.
- Co trzeci badany przeznaczyłby dodatkowe środki z budżetów gmin na infrastrukturę drogową, jedna piąta mieszkańców dofinansowałaby ofertę sportowo rekreacyjną.
- Zdecydowana większość badanych (93%) pozytywnie ocenia funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania. Wydają dobre opinie na temat organizacji naborów wniosków.
- Realizowane w LGD nabory według znakomitej większości badanych pomogły w rozwiązaniu problemów związanych z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców oraz z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej.
- Głównym źródłem informacji na temat funkcjonowania LGD jest dla mieszkańców oficjalna strona internetowa, a także portale społecznościowe. Ankietowani preferują ankietę elektroniczną, jako sposób uzyskiwania informacji zwrotnej.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	4
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	7
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	7
3.2.	Zakres przedmiotowy badania.....	7
3.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	7
3.4.	Pytania badawcze	8
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	10
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	15
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	15
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju.....	22
5.3.	Funkcjonowanie LGD	30
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	41
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	45
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	51
8.	Spis tabel i wykresów	53
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	55
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:	55
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:	55
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD	56
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD	62
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego.....	72

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji/projektów, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji/projektów i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji/projektów i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie

niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować

je

w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankietę można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obciążonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 58 osób.

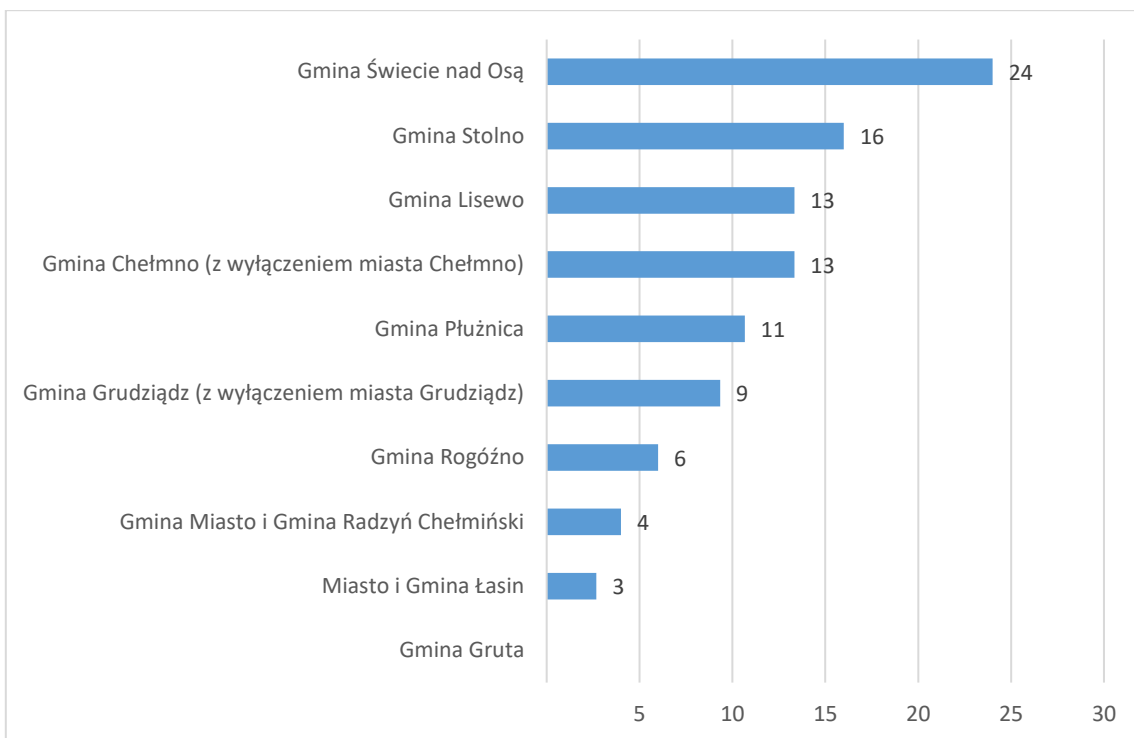
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 218 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 109 ankiet.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty

- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z kierownikiem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwi późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustra umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady, wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

W 2021 roku teren LGD „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” zamieszkiwało 61 574 osób, o 17 więcej, niż w roku 2015. Depopulacja dotknęła jednak większość z gmin należących do LGD, od 2015 roku liczba mieszkańców wzrosła jedynie w gminach Grudziądz (+990 osób), Chełmno (+343 osób) i Stolno (+117 osób). Najliczniejszą gminą jest Grudziądz (13 353 osób), najmniej osób zamieszkuje gminę Świecie nad Osą (4 087 osób).

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	2086210	2083927	2082944	2077775	2072373	2061942	b.d.
Grudziądz	12363	12513	12621	12762	12954	13136	13353
Gruta	6535	6546	6523	6427	6396	6437	6392
Łasin	8125	8074	8006	7942	7839	7778	7713
Radzyń Chełmiński	4803	4735	4696	4683	4638	4608	4559
Rogóźno	4196	4189	4246	4245	4241	4195	4124
Świecie nad Osą	4324	4307	4276	4212	4170	4151	4087
Chełmno	5820	5914	5977	6050	6092	6157	6163
Lisewo	5314	5293	5282	5273	5199	5181	5146
Stolno	5199	5221	5239	5255	5309	5304	5316
Płużnica	4878	4870	4838	4829	4775	4771	4721
Suma dla gmin LGD	61557	61662	61704	61678	61613	61718	61574

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na liczbę ludności danego regionu składają się wartości związane z liczbą narodzin i zgonów, ale także wskaźniki dotyczące ruchu migracyjnego ludności z i do regionu. Przy takich analizach pod uwagę brane są dane o migracjach zewnętrznych (wyjazdy za granicę oraz przyjazdy do kraju) oraz wewnętrznych (przekraczanie przez ludność granic gminnych). W ten sposób obliczyć można saldo migracji. Wskaźnik ten dla wszystkich gmin LGD „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” wynosi średnio +8 osób. Większość gmin charakteryzuje jednak saldo ujemne. Najniższe zanotowano w roku 2021 w gminie Łasin -50 osób, było jednak niższe niż w roku 2015. Więcej osób przyjechało, niż opuściło gminy Stolno (+4 osoby), Chełmno (+11) oraz gminę Grudziądz (+263 osób).

Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	b.d.	-1622	-1304	-2463	-2666	-2018	b.d.

Grudziądz	b.d.	86	47	156	164	141	263
Gruta	b.d.	-41	-34	-82	-33	20	-25
Łasin	b.d.	-65	-66	-81	-71	-70	-50
Radzyń Chełmiński	b.d.	-10	-59	-45	-47	-31	-22
Rogóżno	b.d.	-20	10	-23	-18	-48	-11
Świecie nad Osą	b.d.	-33	-30	-45	-42	-54	-42
Chełmno	b.d.	68	25	30	56	42	11
Lisewo	b.d.	-5	-31	-11	-49	-15	-24
Stolno	b.d.	13	-26	-13	20	-15	4
Płużnica	b.d.	-14	-23	-20	-25	-13	-25
Średnia dla gmin LGD	b.d.	-2	-19	-13	-5	-4	8

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem to ważny wskaźnik dla określenia potencjału przedsiębiorczego osób zamieszkujących obszar LGD. Największy odsetek osób w wieku produkcyjnym przypisać należy gminie Świecie nad Osą, osoby te stanowią tam 64% całej ludności. Świecie nad Osą jest także jedyną gminą, w której między 2015, a 2020 rokiem udział ludności w wieku produkcyjnym wzrósł: z 63% do 64%. Najmniejszą część ludności osoby w wieku produkcyjnym stanowią w gminie Gruta, Łasin, Rogóżno i Płużnica – 61%.

Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	63	62	62	61	60	60	b.d.
Grudziądz	64	64	63	63	63	62	62
Gruta	64	63	63	62	62	61	61
Łasin	63	63	63	62	62	61	61
Radzyń Chełmiński	63	64	64	64	63	63	63
Rogóżno	62	62	61	61	60	60	61
Świecie nad Osą	63	63	63	63	63	63	64
Chełmno	64	64	64	64	64	64	63
Lisewo	64	64	63	63	62	62	62
Stolno	65	64	64	63	63	63	62
Płużnica	64	63	63	62	62	61	61
Średnia dla gmin LGD	64	63	63	74	62	62	62

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik obciążenia demograficznego to wartość określająca odsetek osób powyżej 65 roku życia wśród mieszkańców danego obszaru. Średnim wskaźnikiem obciążenia demograficznego w 2021 roku dla terenów LGD „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” jest 15%.

Najwięcej seniorów i senierek znajduje się w gminach Gruta, Łasin oraz Płużnica – 17%, a najmniej w gminie Chełmno (13%). Wszystkie gminy należące do LGD wykazują tendencje społeczeństwa starzejącego się. W latach 2015-2021 odsetek osób starszych najbardziej wzrósł w gminie Lisewo, z 12% do 16% oraz w gminie Stolno z 11% do 15%.

Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w %

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	15	16	17	17	18	18	b.d.
Grudziądz	12	12	12	13	13	14	14
Gruta	14	14	15	15	16	16	17
Łasin	14	14	15	15	16	17	17
Radzyń Chełmiński	13	13	13	14	14	15	16
Rogóźno	13	14	14	14	14	15	15
Świecie nad Osą	12	12	12	13	13	14	14
Chełmno	11	11	11	12	12	12	13
Lisewo	12	13	13	14	15	15	16
Stolno	11	12	12	13	13	14	15
Płużnica	14	15	15	16	16	17	17
Średnia dla gmin LGD	13	13	13	13	14	15	15

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Grupa mieszkańców objętych środowiskową pomocą społeczną z roku na rok zmniejsza się. Jest to tendencja dotycząca wszystkich gmin obszaru LGD, jak i całego województwa. Średnia liczba beneficjentów w gminach LGD to 966 osób, a średni spadek członków tej grupy między rokiem 2015 a 2020 to 40%. Ta sama średnia, ale dla całego województwa kujawsko-pomorskiego wynosi 38%. Najwięcej osób objętych pomocą ubyto w gminie Grudziądz (spadek aż o 59%), a najmniej w gminie Płużnica (spadek o 23%). Najliczniejsza grupa beneficjentów na analizowanym obszarze w roku 2020 znajdowała się w gminie Radzyń Chełmiński (1593 osoby), a najmniej mieszkańców wspomaganych finansowo przez pomoc społeczną żyło w gminie Grudziądz (456 osób).

Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	966	883	802	723	659	596	b.d.
Grudziądz	1125	986	906	777	623	456	b.d.
Gruta	1788	1564	1427	1697	1419	1308	b.d.
Łasin	1256	1121	1063	918	800	752	b.d.

Radzyń Chełmiński	2913	2817	2472	2318	2039	1593	b.d.
Rogóżno	1516	1333	1224	1150	1010	971	b.d.
Świecie nad Osą	2472	2279	2048	1880	1719	1543	b.d.
Chełmno	990	803	666	640	643	491	b.d.
Lisewo	1174	1036	830	829	710	580	b.d.
Stolno	1326	1122	966	857	739	746	b.d.
Płużnica	1579	1303	1229	1141	1214	1221	b.d.
Średnia dla gmin LGD	1614	1436	1283	1110	1092	966	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

We wszystkich gminach LGD „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. W roku 2021 było ich średnio 455 w każdej gminie, co w porównaniu z rokiem 2015 oznacza wzrost o 9%. W 2021 roku najwięcej podmiotów zarejestrowano w gminie Grudziądz – 1510, a najmniej w gminie Świecie nad Osą – 184 i to również w tej gminie nastąpił najmniejszy wzrost, jedynie o 4%. Stosunkowo największy wzrost między rokiem 2015, a 2021 zanotowano w gminie Chełmno - 28%.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	193470	194099	195717	197657	203548	209750	b.d.
Grudziądz	1155	1203	1208	1295	1379	1444	1510
Gruta	378	374	380	403	410	431	453
Łasin	552	554	544	550	552	563	576
Radzyń Chełmiński	402	400	401	412	413	436	433
Rogóżno	228	232	240	234	236	251	267
Świecie nad Osą	177	174	168	176	187	183	184
Chełmno	343	358	380	398	437	452	477
Lisewo	268	271	274	289	309	332	335
Stolno	305	310	328	335	360	379	394
Płużnica	322	324	333	338	351	364	371
Średnia dla gmin LGD	413	420	426	403	421	440	455

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na całym terenie Lokalnej Grupy Działania w 2021 roku podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. Ludności było 7586. W porównaniu z rokiem 2015, w którym podmiotów było 5320, jest to wzrost o 17%. Najmniejsza liczba podmiotów wpisana jest w rejestrze gminy Świecie nad Osą, i również tam zarejestrowano najmniejszy wzrost w porównaniu z rokiem 2015 – 9%. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych na 10 tys. Ludności znajduje się w gminie Grudziądz, i to w tej gminie nastąpił również stosunkowo największy wzrost – 24%. W 2020

roku w każdej z gmin LGD było średnio 666 podmiotów, natomiast dla całego województwa kujawski-pomorskiego średnia dla wszystkich gmin wynosiła 1017 podmiotów.

Tabela 7. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	927	931	940	951	982	1017	b.d.
Grudziądz	934	961	957	1015	1065	1099	1131
Gruta	578	571	583	627	641	670	709
Łasin	679	686	679	693	704	724	747
Radzyń Chełmiński	837	845	854	880	890	946	950
Rogóżno	543	554	565	551	556	598	647
Świecie nad Osą	409	404	393	418	448	441	450
Chełmno	589	605	636	658	717	734	774
Lisewo	504	512	519	548	594	641	651
Stolno	587	594	626	637	678	715	741
Płużnica	660	665	688	700	735	763	786
Średnia dla gmin LGD	632	640	650	612	639	666	759

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Niezwykle istotnym wskaźnikiem przy omawianiu poziomu przedsiębiorczości mieszkańców danego terenu jest porównanie danych dotyczących nowo zarejestrowanych podmiotów oraz liczby osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących dany teren. W tym przypadku dane ukazane w poniższej tabeli odzwierciedlają omówione wcześniej wskaźniki. Najwięcej podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. Ludności w wieku produkcyjnym znajduje się na terenie gminie Grudziądz (132) oraz Chełmno (115). Najmniej podmiotów zarejestrowano w roku 2021 w gminie Świecie nad Osą (46). Przyglądając się dynamice zmian między rokiem 2015, a 2021 można stwierdzić, że tylko w gminach Lisewo, Stolno i Płużnica podmiotów nowo zarejestrowanych jest więcej, niż w roku 2015, w pozostałych gminach liczby przedsiębiorstw systematycznie spadają, co odzworowuje tendencje wojewódzkie.

Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	131	124	129	148	143	127	b.d.
Grudziądz	166	128	116	174	159	130	132
Gruta	118	90	88	140	79	112	108
Łasin	93	88	70	118	79	84	92
Radzyń Chełmiński	188	113	127	151	112	166	91

Rogóźno	124	62	77	97	66	107	104
Świecie nad Osą	74	51	63	75	91	49	46
Chełmno	123	97	131	132	141	97	115
Lisewo	59	74	63	109	102	109	79
Stolno	98	83	116	123	123	90	104
Płużnica	84	91	82	103	85	103	93
Średnia dla gmin LGD	113	88	93	112	96	96	96

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba i działania organizacji społecznych na terenie gmin wchodzących w obszar Lokalnej Grupy Działania są ważnymi wskaźnikami przy omawianiu charakterystyki ludności. Na terenie LGD „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję” w roku 2021 znajdowało się w sumie 329 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. Mieszkańców, o 41 organizacji więcej, niż w roku 2015. W gminach należących do LGD znajdują się średnio 33 organizacje, aż o 9 więcej, niż wskaźnik ten wynosi dla całego województwa kujawsko-pomorskiego. Stosunkowo najwięcej podmiotów społecznych znajduje się w gminie Płużnica (72 organizacje). Najmniej podmiotów znajduje się w gminie Łasin (22) i to właśnie tam organizacji społecznych ubyło względem roku 2015.

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	31	32	34	33	34	35	b.d.
Grudziądz	14	18	20	20	23	24	24
Gruta	35	40	40	42	44	45	47
Łasin	25	25	26	25	26	23	22
Radzyń Chełmiński	29	27	30	30	30	30	31
Rogóźno	24	24	24	21	21	24	24
Świecie nad Osą	23	23	26	28	29	29	29
Chełmno	19	19	20	21	21	23	24
Lisewo	28	28	32	34	35	33	33
Stolno	23	21	21	19	21	21	23
Płużnica	68	72	72	72	75	71	72
Średnia dla gmin LGD	29	30	31	29	30	30	33

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie LGD znajduje się w sumie 18 bibliotek i ich filii, o 2 placówki mniej niż w roku 2015. Najwięcej bibliotek znajduje się w gminie Gruta oraz Chełmno – 4. Bibliotek ubyło w gminach Radzyń Chełmiński oraz Płużnica. Średnio w każdej z gmin mieszka 86 czytelników bibliotek na 1000 ludności, o 36 osób mniej, niż w roku 2015. Najwięcej czytelników zamieszkuje gminę

Chełmno (130 osób na 1000 ludności), natomiast najmniej gminę Płużnica (30 osób na 1000 ludności).

Tabela 10. Biblioteki i filie

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	421	414	408	405	403	397	B.d.
Grudziądz	2	2	2	2	2	2	2
Gruta	4	4	4	4	4	4	4
Łasin	1	1	1	1	1	1	1
Radzyń Chełmiński	2	2	2	2	2	2	1
Rogóżno	1	1	1	1	1	1	1
Świecie nad Osą	2	2	2	2	2	2	2
Chełmno	4	4	4	4	4	4	4
Lisewo	1	1	1	1	1	1	1
Stolno	1	1	1	1	1	1	1
Płużnica	2	2	1	1	1	1	1
Średnia dla gmin LGD	2	2	2	2	2	2	2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba bezrobotnych zamieszkujących tereny LGD z roku na rok systematycznie spada. W roku 2015 gminy należące do stowarzyszenia zamieszkiwało 1592 bezrobotnych mężczyzn i 2137 bezrobotnych kobiet. W 2021 roku bez pracy było już 31% mniej mężczyzn (1106) oraz 25% mniej kobiet (1600). Największy spadek obserwujemy w gminie Lisewo, gdzie bezrobocie spadło od 2015 roku o ponad 50%. Najmniejszy spadek zanotowano w gminie Rogóżno, jedynie 6%, jednak to gmina, która w 2015 roku mogła pochwalić się najniższym bezrobociem wśród analizowanych gmin. Najmniej bezrobotnych zamieszkuje gminę Lisewo (174 osób), natomiast najwięcej gminę Grudziądz (428 osób).

Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	107255	98522	81543	72655	64060	73482	b.d.
Grudziądz	593	607	541	477	368	466	428
Gruta	355	345	313	296	219	292	288
Łasin	518	520	397	406	340	405	377
Radzyń Chełmiński	355	309	268	249	215	256	277
Rogóżno	232	272	230	218	183	207	219
Świecie nad Osą	344	335	277	263	227	274	267
Chełmno	300	267	219	216	215	261	233

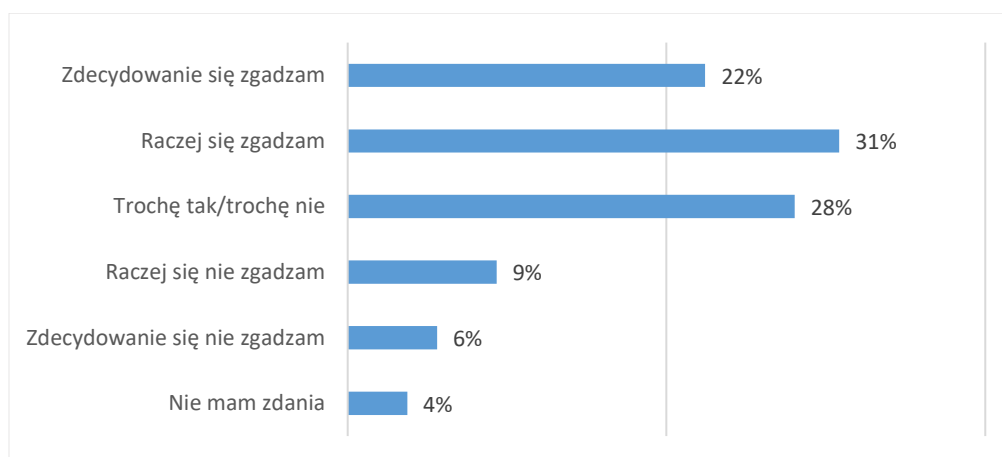
Lisewo	354	290	275	201	181	225	174
Stolno	360	298	258	254	230	255	227
Płużnica	318	303	239	214	204	234	216
Średnia dla gmin LGD	373	355	302	279	217	261	271

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Mieszkańcy terenu objętego działaniami LGD zostali zapytani o ogólną opinię na temat swojej gminy. Ponad połowa (53%) uważa, że gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogą realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby. Niezadowolonych z warunków do funkcjonowania jest 15%. „Trochę tak/trochę nie” to odpowiedź, którą udzieliło 28% ankietowanych.

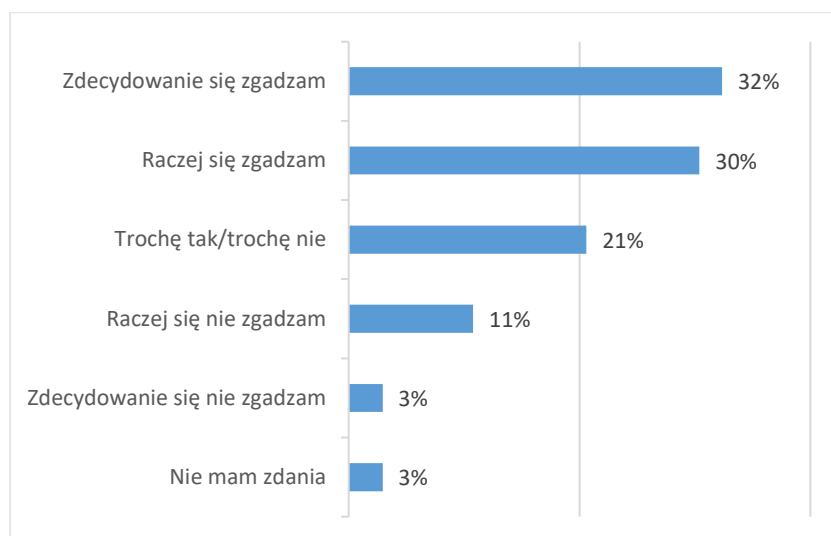
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

Warunki do życia poprawiły się w ostatnich latach według 62% mieszkańców. Z tym stwierdzeniem nie zgadza się 14% badanych, a argumenty za pozytywnymi zmianami, jak i przeciwko nim znajduje 21% osób.

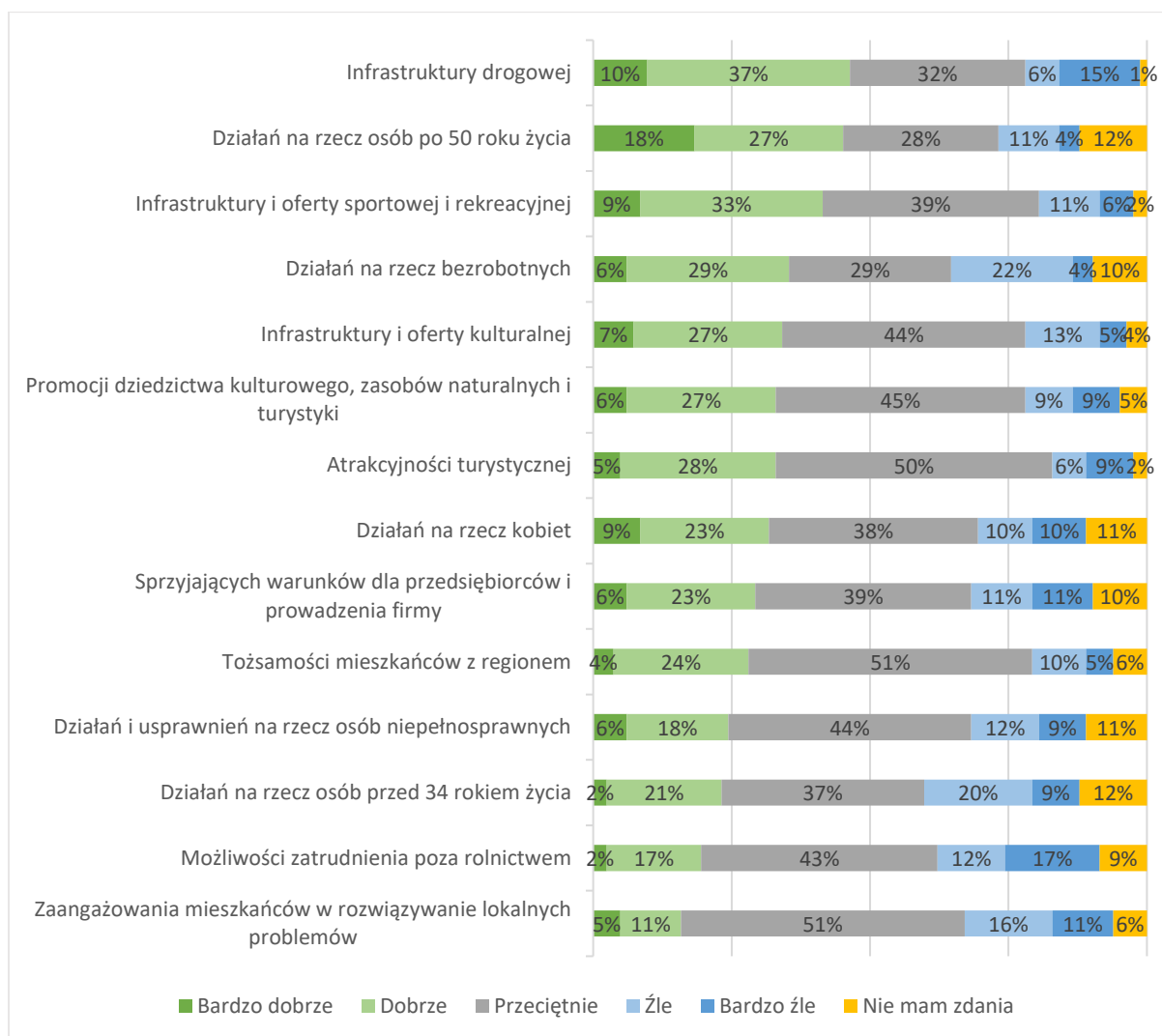
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło: badania własne

Ankietowani mieli także możliwość oceny funkcjonowania zamieszkiwanej gminy w poszczególnych wymiarach. Stosunkowo najlepiej ocenione zostały przez mieszkańców infrastruktura drogowa (47% pozytywnych głosów) oraz działania na rzecz osób po 50 roku życia. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna oraz infrastruktura i oferta kulturalna również zostały ocenione pozytywnie (odpowiednio 42% i 34% pozytywnych głosów). Ankietowani podzieleni są w kwestii oceny działań gminy na rzecz bezrobotnych: 35% ocenia je pozytywnie, 26% negatywnie, a 29% przeciętnie. Najgorsze opinie obserwujemy w tematach związanych z działaniami na rzecz osób przed 34 rokiem życia (29% negatywnych ocen) oraz możliwościami zatrudnienia poza rolnictwem (29% negatywnych ocen). Przeciętnie oceniane są także kwestie związane z tożsamością mieszkańców z regionem (51%), atrakcyjność turystyczna (50%) i zaangażowanie w rozwiązywanie lokalnych problemów (51%).

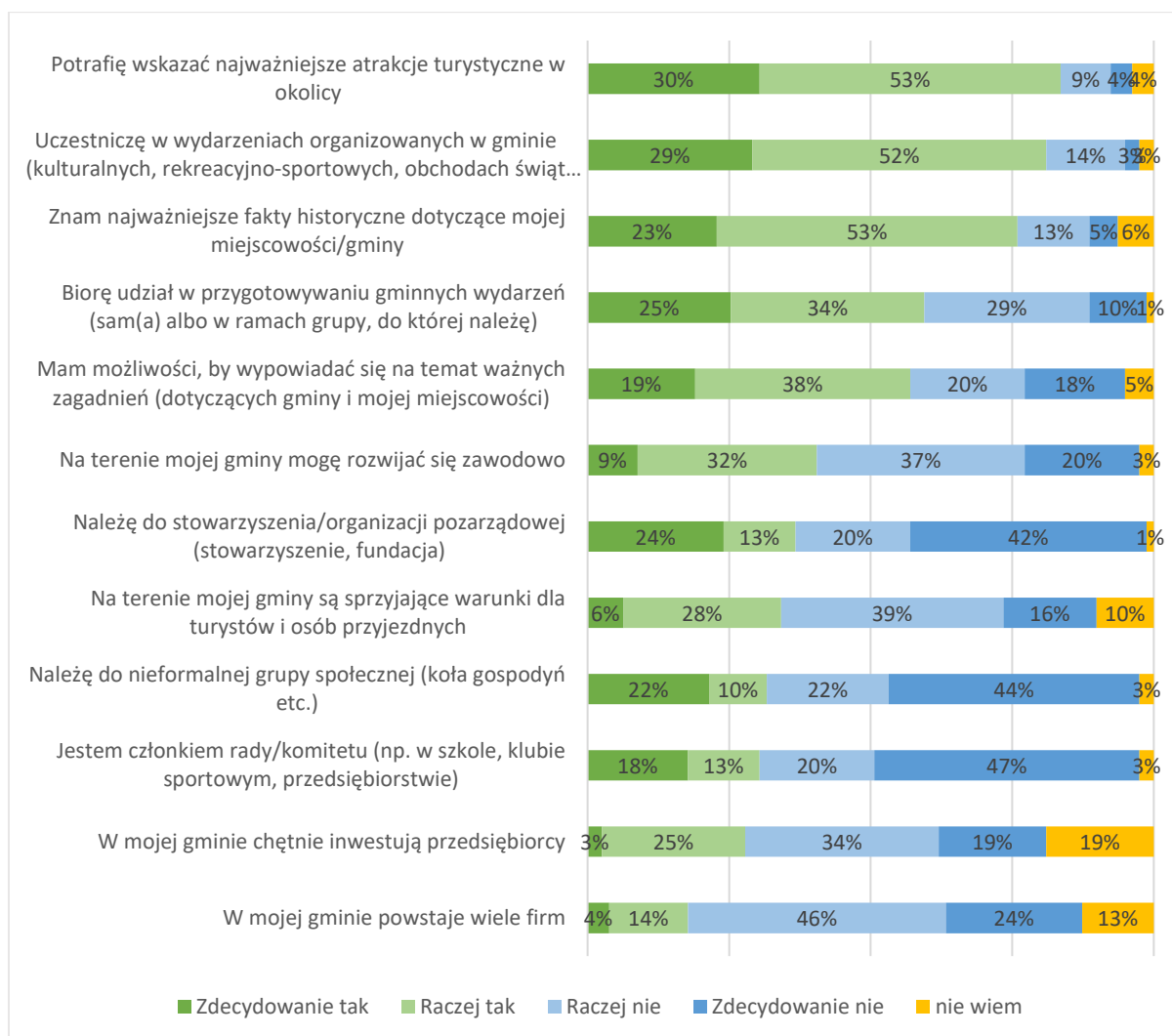
Wykres 4. Ocena gminy w wymiarach

Źródło: badania własne

Większość mieszkańców uważa, że potrafi wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy (83% głosów), zna najważniejsze fakty historyczne dotyczące swojej gminy (76% głosów), a także uczestniczy w wydarzeniach organizowanych w gminie (81%), a nawet angażuje się w ich organizację (59%). Najmniej mieszkańców deklaruje swoje członkostwo w organizacjach pozarządowych (62% nie należy), nieformalnych grupach społecznych (66% nie należy) oraz radach i komitetach (67% nie należy). Najwięcej negatywnych głosów pojawiło się w kwestiach przedsiębiorczych: mieszkańcy uważają, że w ich gminie jest mało inwestycji (53%) oraz powstaje mało firm (70%).

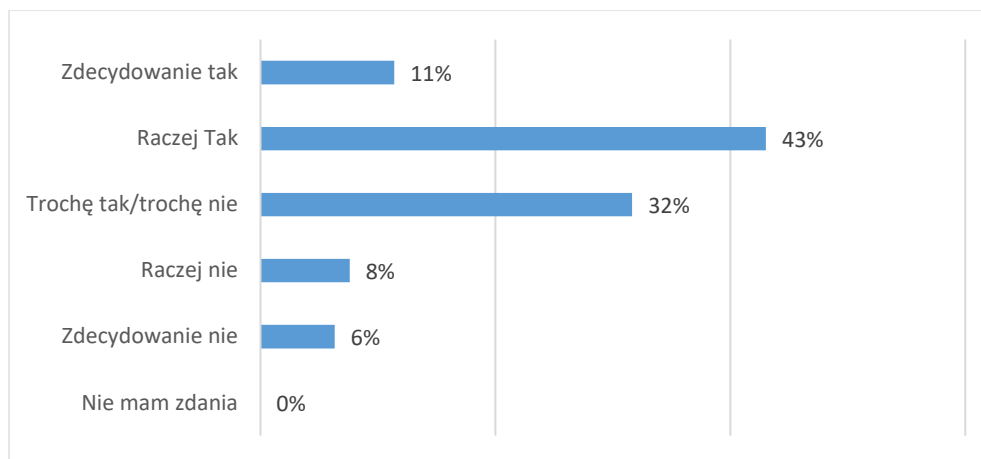
Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy

Źródło: badania własne

Zadowolenie z warunków życia w gminie deklaruje 54% ankietowanych, z czego co dziewiąta osoba jest w tej sprawie zdecydowana. „Trochę tak/trochę nie” to odpowiedź, którą wybrało 32% mieszkańców. Niezadowolonych z warunków życia w swojej gminie jest w sumie 14% badanych.

Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

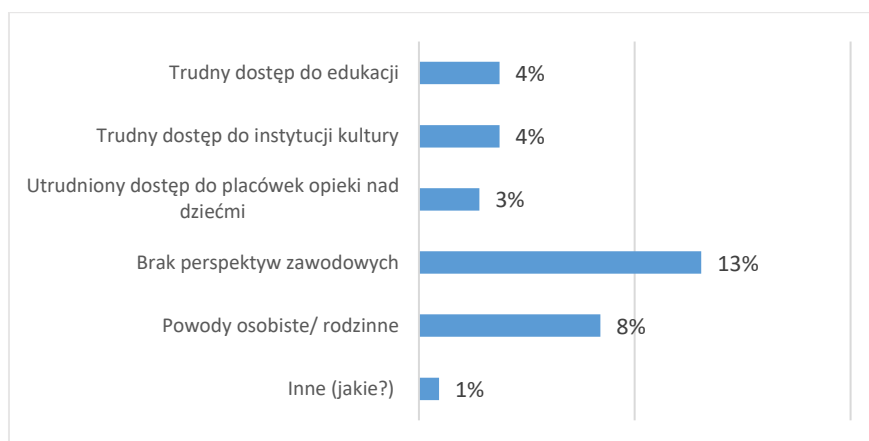
Równo jedna czwarta mieszkańców rozważa zmianę miejsca zamieszkania. W powodach tej decyzji najczęściej pojawiała się frustracja związana z brakiem perspektyw zawodowych (13% odpowiedzi). Do przyczyn chęci zmiany miejsca zamieszkania należy zaliczyć także powody osobiste (8% odpowiedzi), trudny dostęp do edukacji (4% odpowiedzi), trudny dostęp do instytucji kultury (4% odpowiedzi) oraz utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi (3%).

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

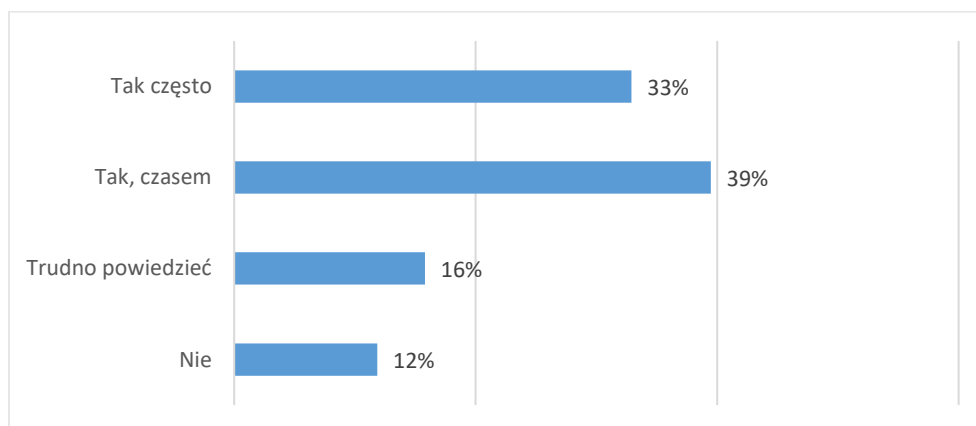
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania

Źródło: badania własne

Znaczna większość ankietowanych mieszkańców (72%) zadeklarowała, że korzystała z infrastruktury finansowanej ze środków unijnych, z czego co trzeci badany korzystał z obiektów często. Na pytanie o korzystanie z infrastruktury nie potrafiło odpowiedzieć 16% mieszkańców, a 12% odpowiedziało negatywnie.

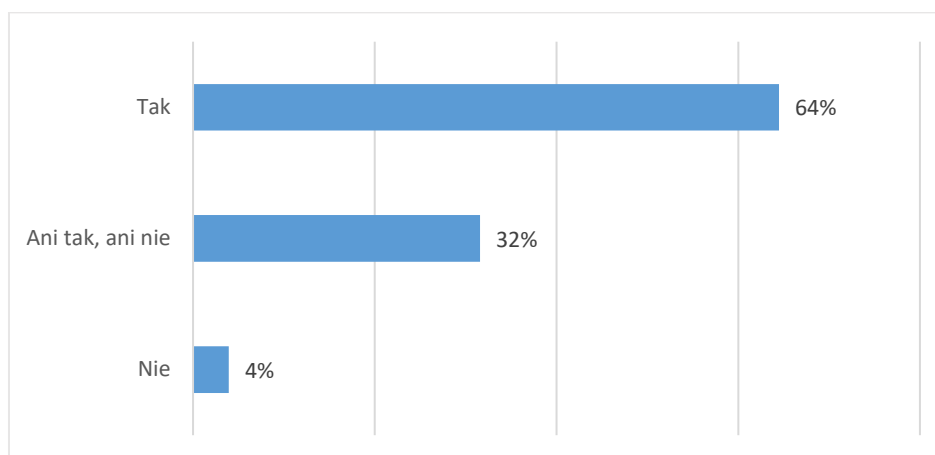
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

„Projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców” – takiego zdania jest 64% badanych. O popularności projektów nie jest przekonanych 32% ankietowanych, jedynie 4% uważa, że projekty te są przez mieszkańców całkowicie ignorowane.

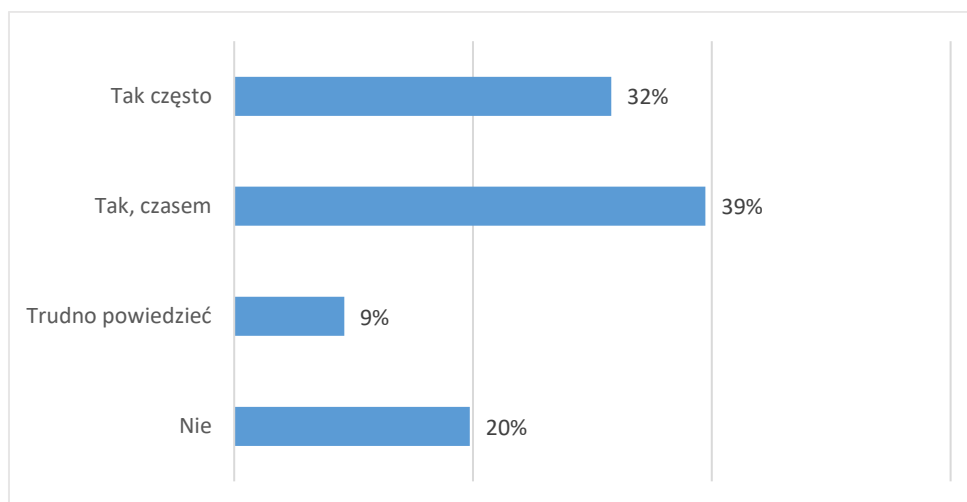
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Osobiście ze szkoleń, spotkań i festynów finansowanych ze środków unijnych korzysta 71% ankietowanych osób, z czego 32% bierze udział w takich przedsięwzięciach z większą częstotliwością. Co piąty mieszkaniec (20%) nie deklaruje swojego udziału w spotkaniach tego typu, natomiast 9% badanych nie potrafi odpowiedzieć na to pytanie.

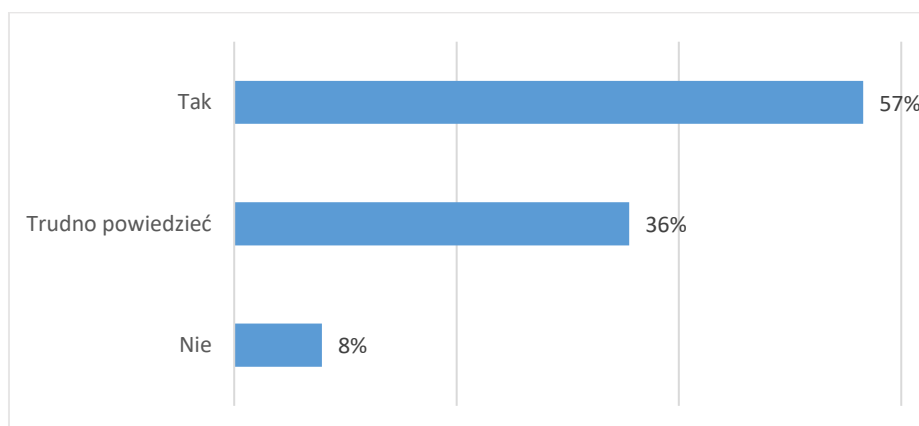
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Opisane powyżej projekty cieszą się zainteresowaniem mieszkańców, tak uważa 57% ankietowanych, 36% nie jest w stanie stwierdzić tego faktu, natomiast 8% badanych jest przeciwnego zdania, według nich szkolenia, spotkania i festyny nie interesują mieszkańców gminy.

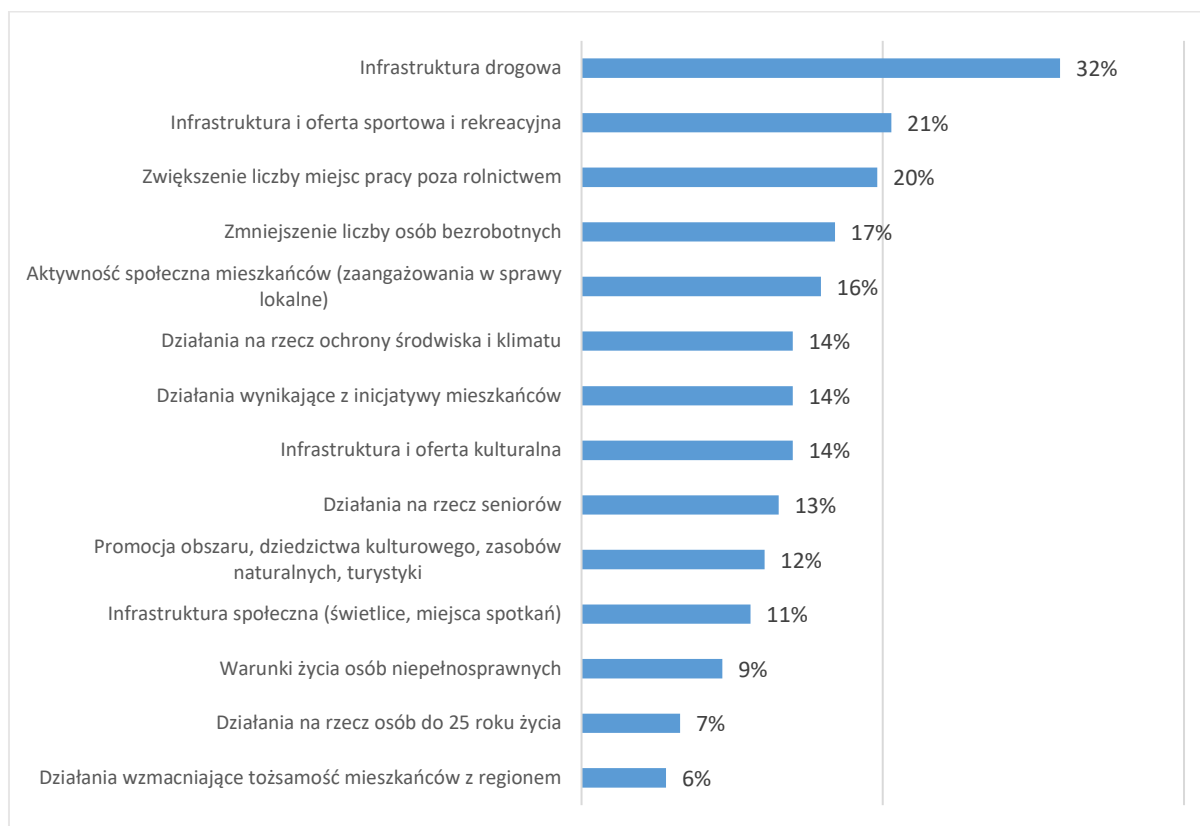
Wykres 11. Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Mieszkańcy biorący udział w ankietowaniu mieli możliwość hipotetycznego rozdysponowania środków z gminnego budżetu. Odpowiedź na poniżej postawione pytanie ukazuje listę priorytetów mieszkańców gminy. Na pierwszym miejscu znalazła się infrastruktura drogowa, 32% głosów oddano właśnie na ten obszar. Dofinansowanie dotyczyć miałyby w dalszej kolejności infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej (21% głosów) oraz zwiększenia liczby miejsc pracy poza rolnictwem (20% głosów). Według ankietowanych więcej środków przeznaczyć należy także na zmniejszenie liczby osób bezrobotnych (17% głosów) i aktywizację społeczną mieszkańców (16% głosów). Najmniej głosów otrzymały obszary związane z działalnością na rzecz osób do 25 roku życia (7% głosów) oraz wzmacnianiem tożsamości mieszkańców z regionem (6% głosów).

Wykres 12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

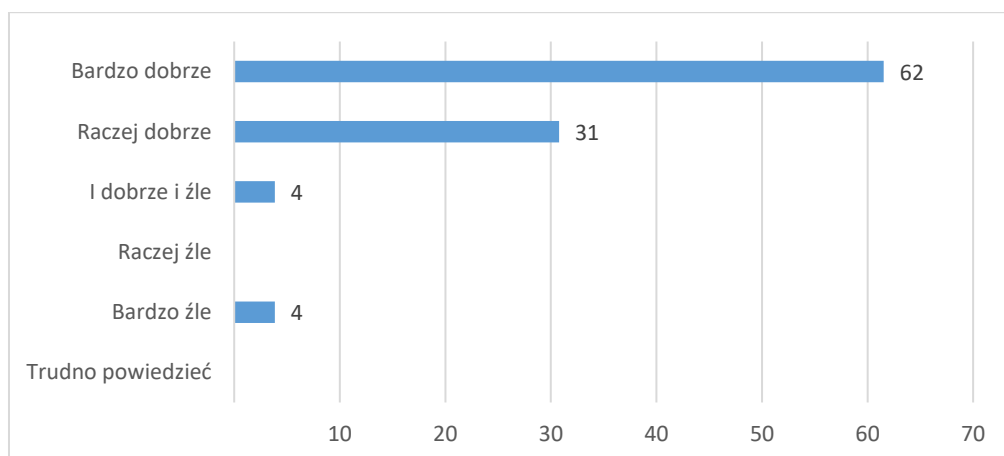
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Zdecydowana większość badanych (93%) pozytywnie ocenia funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, z czego aż 62% ocenia je bardzo dobrze. „I dobrze i źle” to odpowiedź, którą udzieliło 4% ankietowanych, kolejne 4% ocenia funkcjonowanie LGD „bardzo źle”.

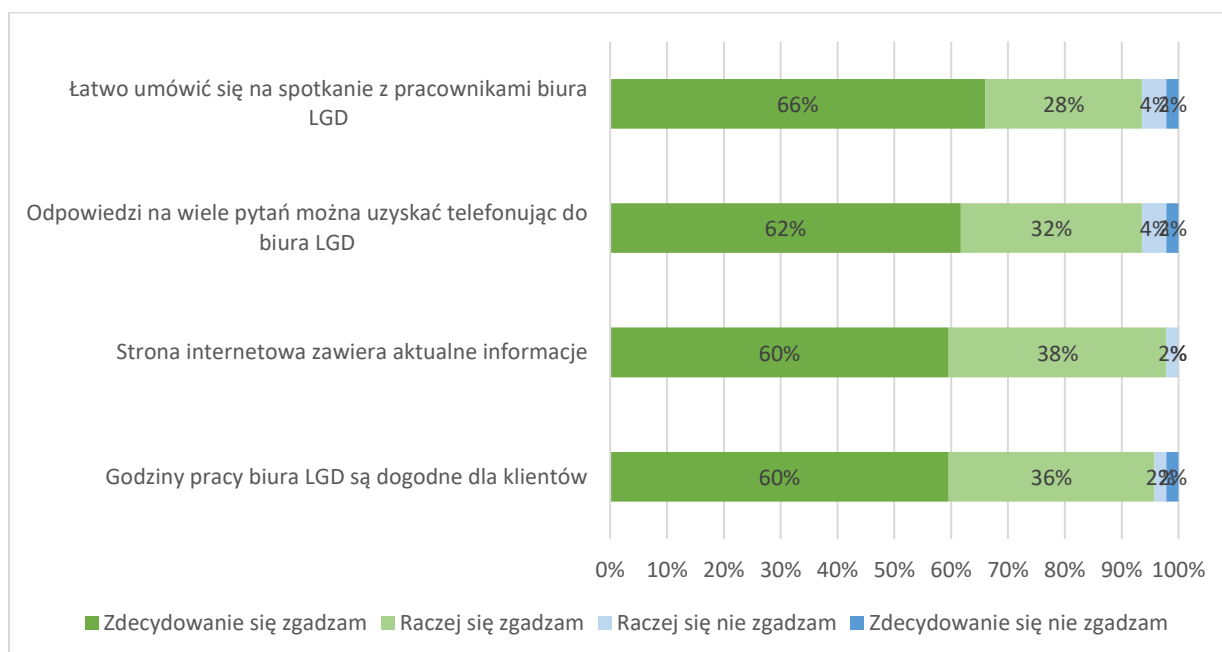
Wykres 13. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Ankietowani mieszkańcy mieli także możliwość ocenić poszczególne aspekty pracy biura. W każdym z obszarów przeważały pozytywne opinie. Najlepiej postrzegana przez mieszkańców jest aktualność strony internetowej. Pojedyncze nieprzychylnie odpowiedzi pojawiły się w pytaniach o łatwość umówienia spotkania z pracownikiem biura i produktywności rozmów telefonicznych z biurem LGD, niemniej jednak również w tych aspektach zdecydowanie przeważały pozytywne opinie.

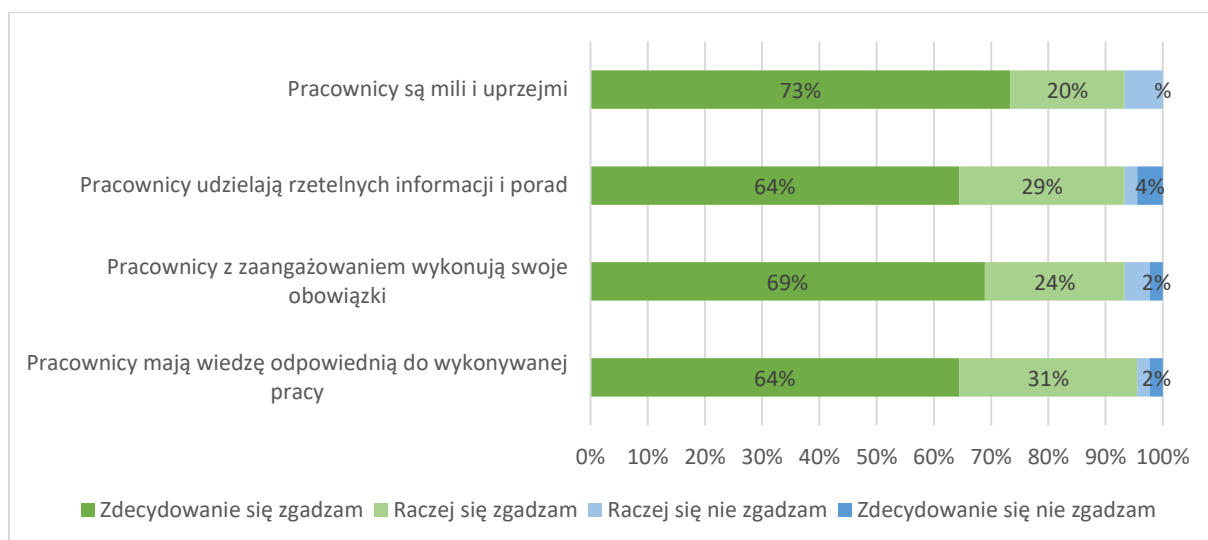
Wykres 14. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło: badania własne

Pracownicy biura są mili i uprzejmi, z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki, mają wiedzę odpowiednią do wymaganej pracy, a także udzielają rzetelnych informacji i porad – tak uważa zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców.

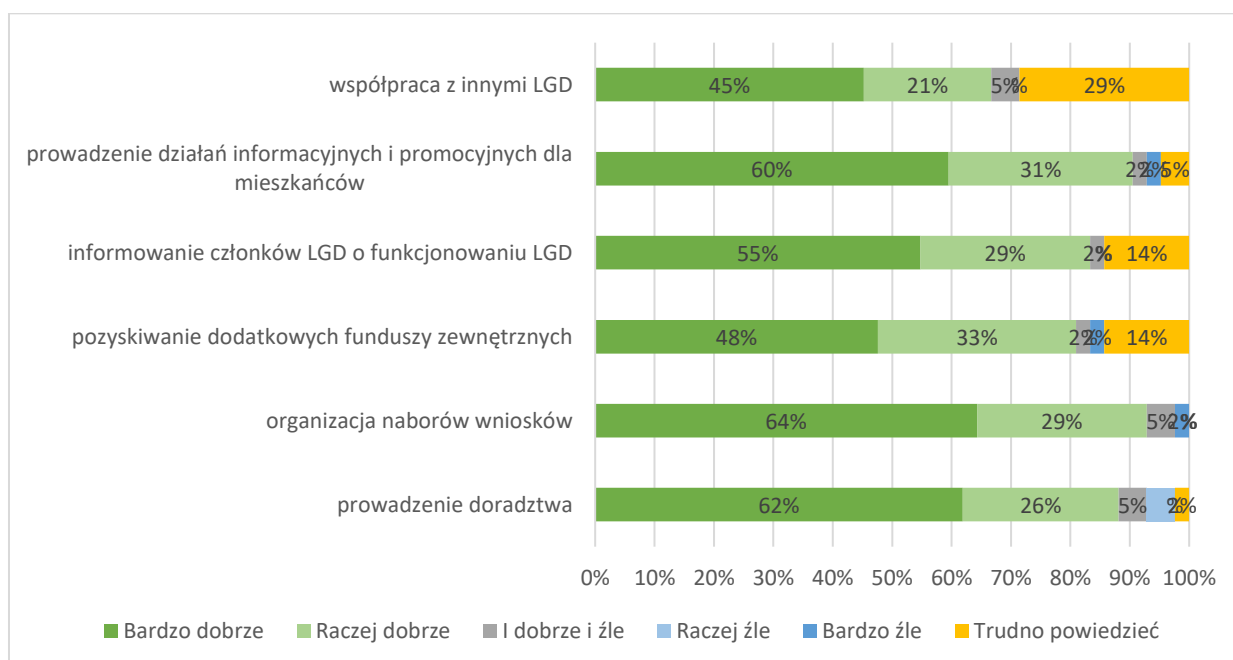
Wykres 15. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

Badani bardzo dobrze oceniają poszczególne wymiary funkcjonowania Biura LGD, najlepiej postrzegają organizację naborów wniosków (93% pozytywnych odpowiedzi). Mieszkańcom sprawia trudność ocena współpracy Biura z innymi LGD (29% odpowiedzi „trudno powiedzieć”), poziom poinformowania członków LGD o funkcjonowaniu LGD oraz stopień pozyskiwania dodatkowych funduszy zewnętrznych (odpowiednio po 14% odpowiedzi „trudno powiedzieć”).

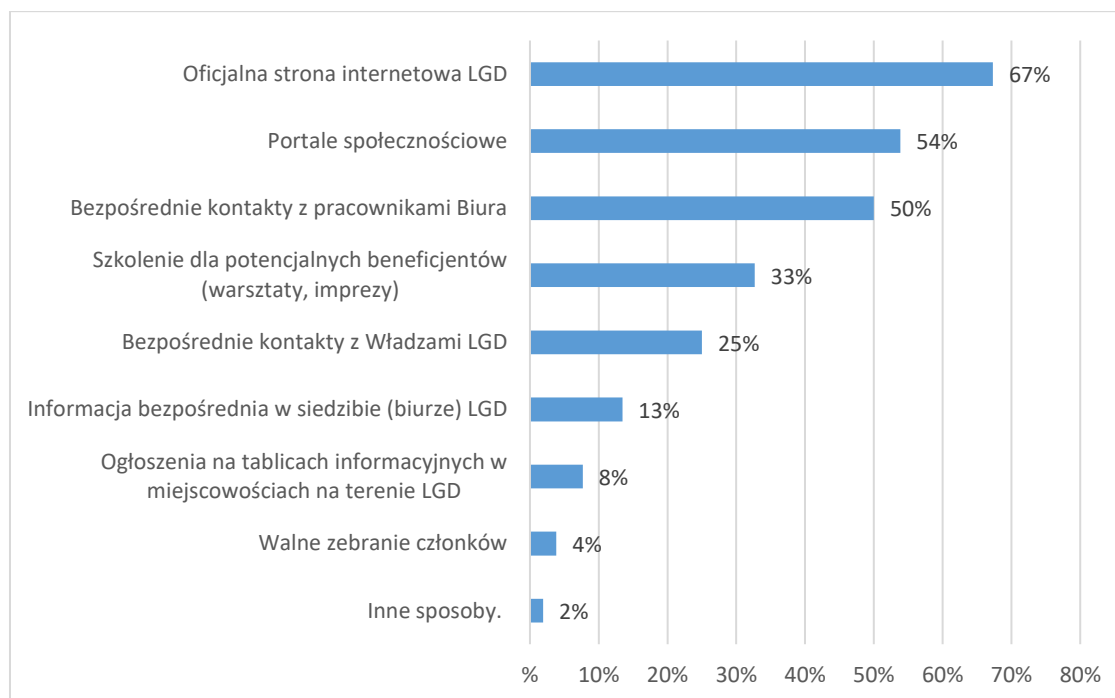
Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach

Źródło: badania własne

Na pytanie o źródła informacji dotyczących funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania ankietowani najczęściej podawali oficjalną stronę internetową LGD (67% głosów). Na drugim miejscu znalazły się portale społecznościowe (54%), a na trzecim bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura (50%). Co trzeci mieszkaniec (33%) informacje o działaniach LGD zdobywa na szkoleniach dla potencjalnych beneficjentów, a jedna czwarta ankietowanych (25%) dowiadyuje się o funkcjonowaniu z bezpośrednich kontaktów z Władzami LGD.

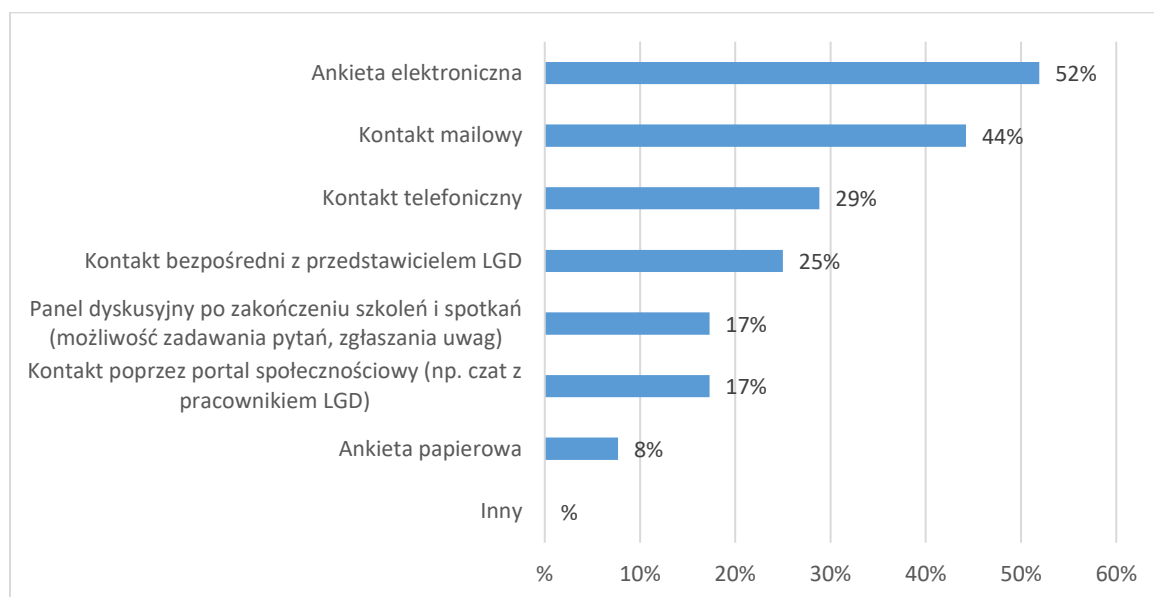
Wykres 17. *Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?*

Źródło: badania własne

Jeśli natomiast chodzi o pozyskiwanie informacji zwrotnej od społeczności do LGD, mieszkańcy preferowaliby ankietę elektroniczną (52% głosów) lub kontakt mailowy (44% głosów). Kontakt telefoniczny to trzeci preferowany sposób komunikacji (29% głosów). Stosunkowo dużo głosów zdobył także kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD (25% głosów). Po 17% głosów uzyskały panele dyskusyjne po zakończeniu szkoleń oraz kontakt poprzez portal społecznościowy.

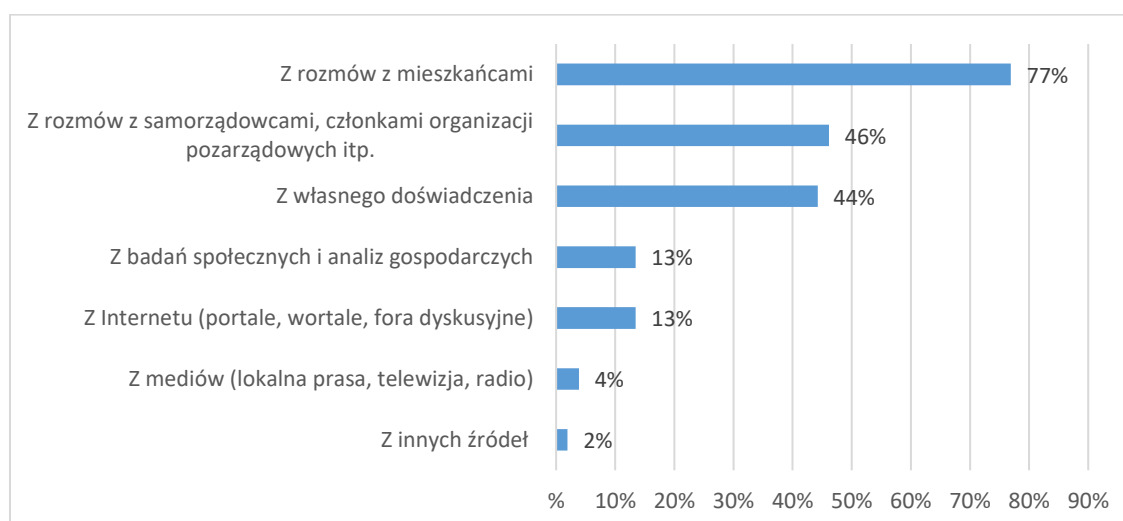
Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

Rozmowy z mieszkańcami – to najczęściej wymieniane w ankietach źródło informacji o potrzebach mieszkańców (77% głosów). Do innych źródeł należą rozmowy z samorządowcami (46% głosów). Mieszkańcy czerpią także z własnych doświadczeń (44% głosów). Rzadziej ankietowani korzystają z badań społecznych i analiz gospodarczych, a także z internetu (odpowiednio po 13% głosów).

Wykres 19. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

Nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców – tak twierdzi 95% badanych, z czego 38% uważa, że nabory bezbłędnie wpisywały się w problematykę obszaru. Nabory często mijały się z potrzebami mieszkańców według 5% ankietowanych.

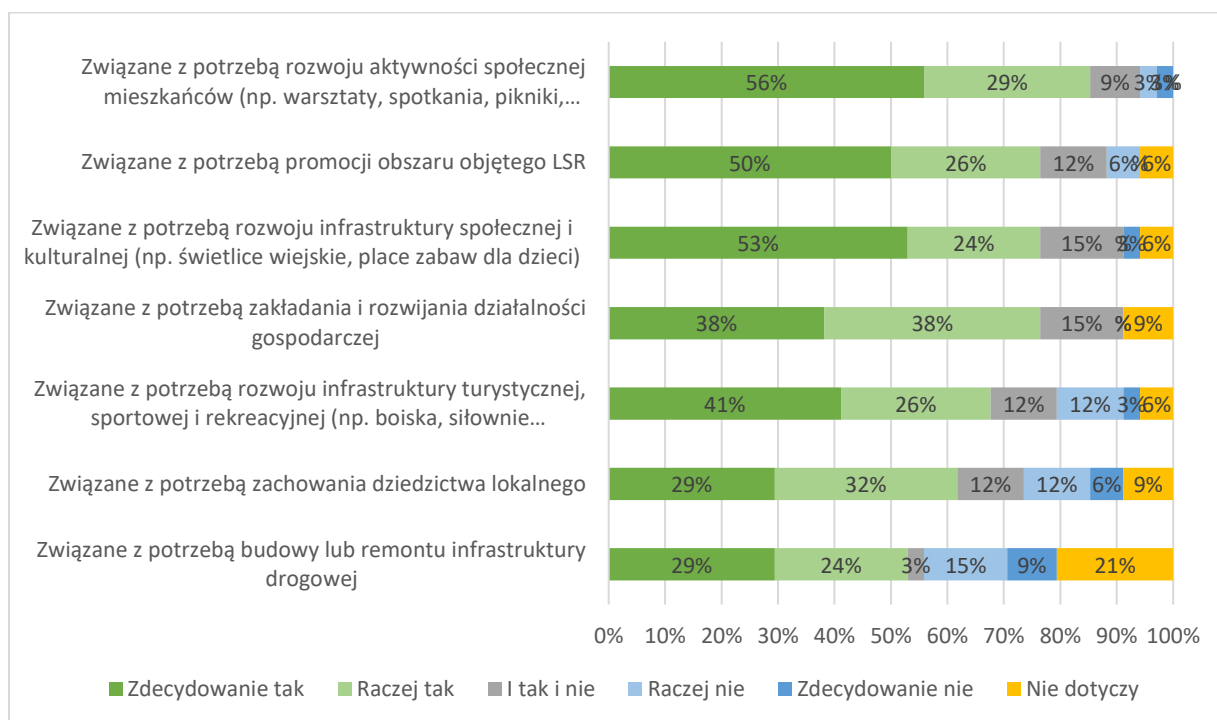
Wykres 20. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

Realizowane w LGD nabory wniosków według znakomitej większości badanych pomogły w rozwiązaniu problemów związanych z rozwojem aktywności społecznej mieszkańców oraz z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej. Stosunkowo mniej pozytywnych głosów pojawiło się w kwestii oceny naborów pod względem rozwiązywania problemów związanych z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego. Mieszkańcy podzieleni są w kwestii oceny wpływu naborów na potrzebę budowy lub remontu infrastruktury drogowej.

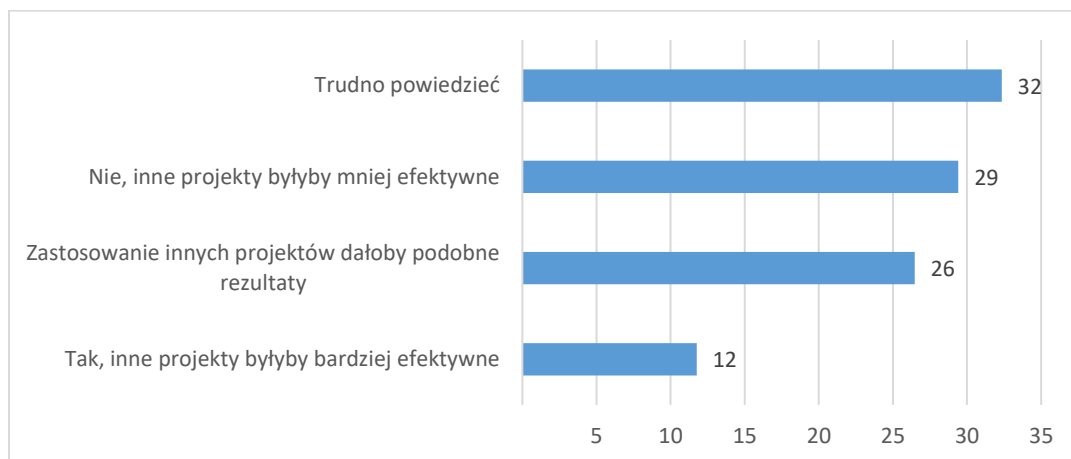
Wykres 21. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:

Źródło: badania własne

Ankietowani mieszkańcy podzieleni są także w kwestii oceny adekwatności naborów. Na poniższe pytanie 29% odpowiedziało, że inne projekty byłyby mniej efektywne, 12% odpowiedziało odwrotnie, a 26% stwierdziło, że zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty. Aż 32% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

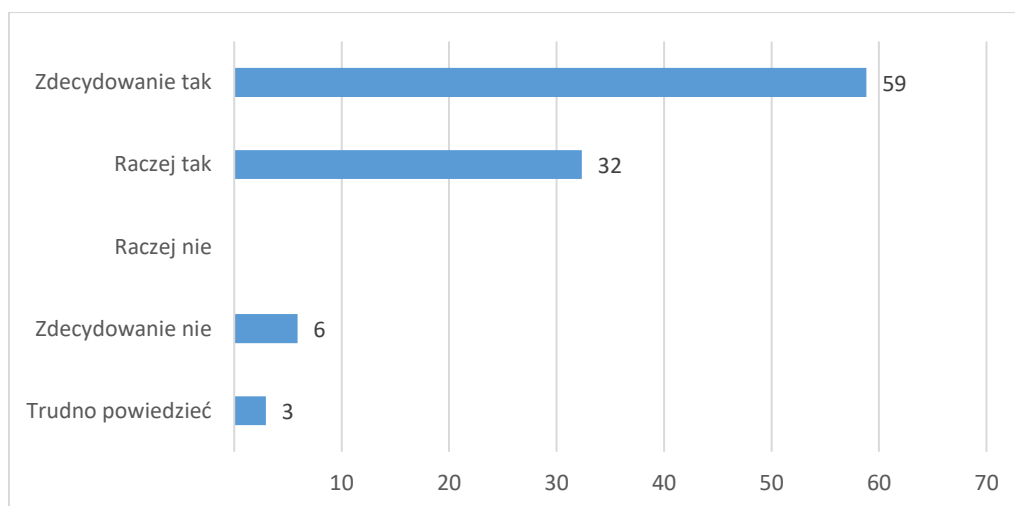
Wykres 22. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość badanych (91%) uważa, że środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie, z czego 59% jest o tym przekonana. Przeciwnego zdania jest jedynie 6% ankietowanych, a 3% nie potrafi odpowiedzieć.

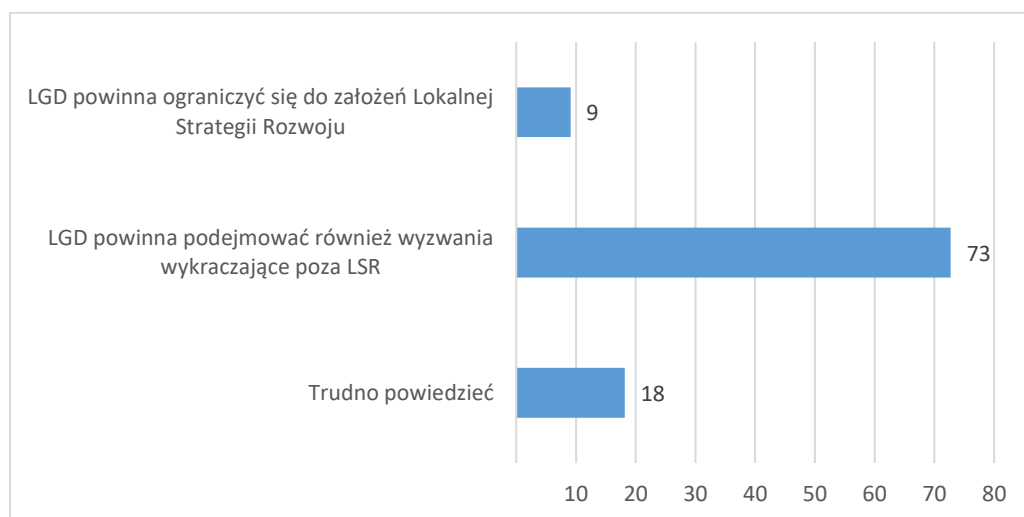
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło: badania własne

Lokalna Grupa Działania powinna podejmować wyzwania wykraczające poza LSR według 73% badanych. Jedynie 9% uważa, że LGD powinno ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Źródło: badania własne

Doradztwo biura LGD

Dla uniknięcia błędów w procesie przygotowania wniosku LGD udziela bezpłatnego doradztwa. By skłonić wnioskodawców do korzystania z tej formy pomocy w kryteriach wyboru operacji za skorzystanie z doradztwa można otrzymać dodatkowe punkty. Taka ścieżka pozwala na poprawę jakości wniosków, to znaczy złożenia wniosku pełnego, kompletnego, zgodnego z założeniami LSR i pozwoli uniknąć błędów i sytuacji, kiedy Rada LGD ze względu na niepoprawność pewnych zapisów i oczywistych omyłek nie będzie mogła wniosku wybrać do dofinansowania. W godzinach pracy biura pracownicy biura świadczą pomoc w dokonywaniu uzupełnień, czasem nawet rejestracji firm, opracowywania wniosków, pism na przykład do Starostwa, ZUS, KRUS. Doradztwo świadczone było w biurze LGD oraz w terenie z wykorzystaniem świetlic wiejskich. Doradztwo świadczone było również w formie organizowanych przez LGD szkoleń czy spotkań informacyjno-promocyjnych podczas, których przekazywano wiedzę głównie nt. zasad i warunków przyznawania pomocy w ramach konkursów ogłaszanych przez LGD. LGD powołała Zespół Roboczy – 10 Gminnych Koordynatorów, którzy pełnili również funkcje doradcze w terenie.

Plan komunikacji i plan szkoleń

Zgodnie z Planem szkoleń opisanym w LSR w latach 2016 – 2021 zrealizowano:

- 9 szkoleń dla Organów LGD i pracowników Biura LGD - członków Rady LGD, pracowników Biura LGD, członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Koordynatorów gminnych. Szkolenia dotyczyły przepisów PROW w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym LSR przez podejmowanie działalności gospodarczej (premie) oraz rozwój działalności gospodarczej (dotacje). Kolejnym ważnym obszarem poszerzania wiedzy były zasady oceny i wyboru operacji, w tym zasady wypełniania wniosków, zasady realizacji instrumentu RLKS. Odbyły się również szkolenia w zakresie przepisów dotyczących oceny i wyboru projektów zgodnie z procedurą oceny i wyboru projektów w ramach konkursów ogłaszanych przez LGD. Odbyły się również szkolenia z zasad ubiegania się o wsparcie w ramach konkursów ogłaszanych przez LGD, zasad oceny i wyboru projektów/operacji, analiza dokumentacji konkursowej, analiza zmienionych i uaktualnionych dokumentów;
- 63 szkolenia dla potencjalnych Wnioskodawców – szkolenia dotyczyły zasad i warunków przyznawania pomocy, warunków realizacji projektów/operacji, zasad ich rozliczania,
- 11 szkoleń dodatkowych - kompetencyjnych typu „ABC małej firmy”, „ABC przedsiębiorczości” , których celem było przygotowanie do prowadzenia i rozliczania własnej firmy, wyboru opodatkowania, zasady jak rejestrować firmę, jak rozliczać, formy prowadzenia firmy nierejestrowej. Takie szkolenia miały na celu wsparcie merytoryczne przyszłych Wnioskodawców, którzy chcieli zakładać nowe firmy ale też tych co prowadzą już firmy, czy to ze środków LGD czy też założonych z innych źródeł;
- 2 szkolenia dla kół gospodyń wiejskich z zakresu zakładania i prowadzenia kół;
- 50 szkoleń aktywizująco-motywujących ukierunkowanych na nabywanie praktycznych umiejętności z zakresu rękodziela, promocja przedsiębiorczości na obszarze LGD;
- 10 warsztatów aktywizujących ukierunkowanych na nabycie umiejętności – warsztaty kulinarne.

Plan komunikacji realizowany przez Biuro LGD zakłada promocję działań wdrażanych w LSR, wsparcie potencjalnych wnioskodawców, beneficjentów poprzez udzielanie porad, szkoleń, usług doradczych oraz uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD. Stowarzyszenie każdorazowo przy wdrażaniu działań zaplanowanych w ramach LSR stosuje minimum 3 kanały kontaktu ze społecznością lokalną, w tym: kontakt osobisty, ogłoszenia w prasie o zasięgu lokalnym, strona internetowa LGD i gmin wchodzących w skład LGD, informacje przesyłane za pomocą poczty e-mail, portale społecznościowe, słupy ogłoszeniowe, w tym tablice ogłoszeń w LGD, urzędach gmin, w sołectwach. Ze względu na różne grupy odbiorców dopuszcza się inne środki przekazu: komunikator sms, kontakt telefoniczny, informacja wysłana za pomocą poczty tradycyjnej, przekaz podczas zebrań wiejskich.

Efektywność i skuteczność prowadzonych działań można ocenić wysoko.

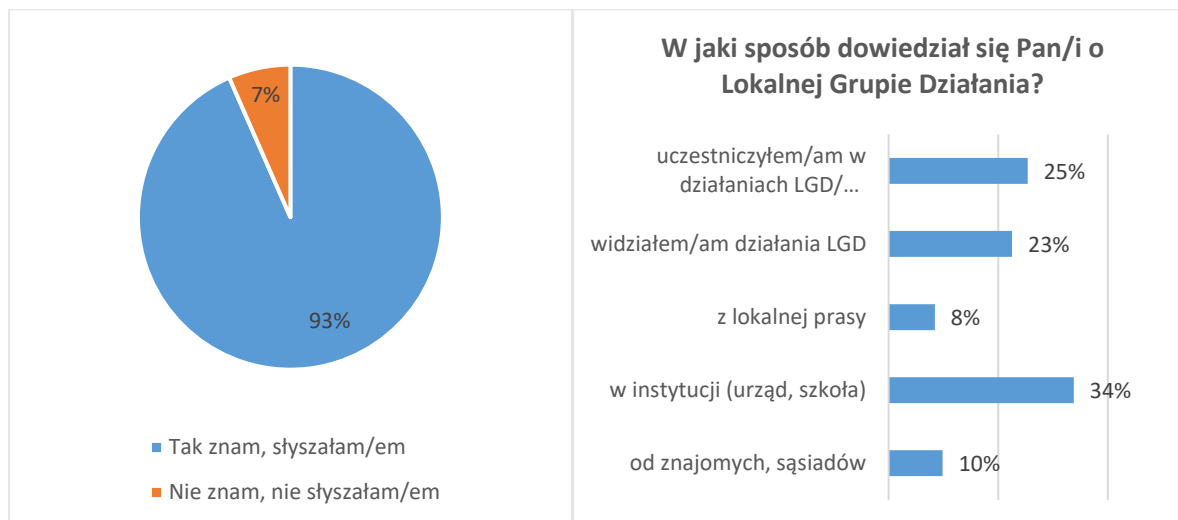
KANAŁY KOMUNIKACJI:

- strona www - Komunikaty dotarły za pomocą strony internetowej LGD do 500 osób (liczba wejść na stronę www mierzona na podstawie licznika wejść), w tym 150 osób zostało poinformowanych o zasadach wdrażania LSR;
- plakaty - rozwieszono 120 plakatów/ogłoszeń, z treścią których zaznajomiło się 300 osób;
- społecznościowy Facebook - prowadzenie konta na Portalu Facebook pozwoliło dotrzeć do 400 osób;
- wizyty studyjne - odbyło się 8 wizyt studyjnych, każda skierowana dla 50 osób, mających na celu inspirowanie do podejmowania działalności, budowanie potencjału, wymianę dobrych praktyk i doświadczeń, nastawionych na integrację uczestników;
- Mobilne Punkty Informacyjne nt. Wdrażania LSR - zorganizowano 77 Mobilne Punkty Informacyjne (MPI) nt. Wdrażania LSR. Dzięki MPI mieszkańcy mogli dowiedzieć się o prowadzonych naborach i realizowanych działaniach przez LGD. Nawiązywała się współpraca i zwiększała się rozpoznawalność LGD;
- spotkania (fora) ukierunkowane na wymianę doświadczeń, przekaz wiedzy – 5;
- konkursy aktywizujące - 6 konkursów, w tym 3 fotograficzne, 1 plastyczny i 2 aktywizujące skierowane do lokalnej społeczności;
- akcje on-line ukierunkowanie na aktywizację – 5 - akcje prowadzone za pośrednictwem profilu społecznościowego Facebook mające na celu udział w danej akcji poprzez wstawienie zdjęcia, komentarza;
- wydarzenia plenerowe – zorganizowano 8 wydarzeń plenerowych ukierunkowanych na aktywizację, integrację lokalnej społeczności, na promocję LGD i LSR, na przekazywanie informacji nt. prowadzonych działań, w tym naborów w ramach LSR. Jedno działanie realizowane było co roku w tym samym miejscu w Radzynie Chełmińskim z wykorzystaniem murów zabytkowego, krzyżackiego zamku. Celem takiego cyklicznego wydarzenia była, poza promocją zabytków, utożsamieniem obszaru LGD jako należącego do historycznej Ziemi Chełmińskiej, promocją LGD i LSR i utożsamienia tego wydarzenia właśnie z LGD – sztandarowa impreza.

Rozpoznawalność LGD

Prawie wszyscy ankietowani mieszkańcy zadeklarowali, że znali Lokalną Grupę Działania Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję. Źródłem informacji najczęściej są instytucje takie jak urząd czy szkoła. Szczególnie pozytywną informacją jest, że 48% osób, które stwierdziły, że znają LGD uczestniczyło w działaniach LGD lub widziało inicjatywę Stowarzyszenia.

Wykres 25. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

Zadania dodatkowe LGD mające na celu komunikację z lokalną społecznością:

LGD mając na celu promocje obszaru, jej walorów turystycznych, rekreacyjnych, przyrodniczych co roku podejmowała organizację rajdu pieszego, na którego realizację pozyskiwała środki poza LSR.

Przedstawiciele LGD uczestniczyli w wydarzeniach i działaniach innych instytucji, np. wzięli udział w międzynarodowej konferencji LINC 2016 (Leader Inspired Network Community) w Dabas na Węgrzech. INC 2016 poświęcony był prezentacji rezultatów i metod wdrażania Programu Leader w Europie.

Stowarzyszenie brało udział w Forum przedsiębiorczości w Lisewie oraz w Płużnicy. LGD brała aktywny udział w spotkaniach na temat funduszy unijnych organizowanych przez Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Grudziądzu oraz w spotkaniach Powiatowego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej – Powiatu Grudziądzkiego. Przedstawiciele Stowarzyszenia brali udział w szkoleniach z zakresu budowania wizerunku i promocji organizacji dla LGD oraz w szkoleniu „WEKSEL in blanco – aspekty prawne i zastosowanie praktyczne w lokalnych grupach działania, ewaluacja projektu w projektach współfinansowanych ze środków UE”.

LGD rokrocznie bierze udział w seminarium dla LGD organizowane na terenie województwa kujawsko - pomorskiego.

LGD pomaga w sprawach prawno – organizacyjnych Kołom Gospodyń Wiejskich, Ochotniczym Strażom Pożarnym. Wspiera także składanie wniosków aplikacyjnych.

Stowarzyszenie pomaga grupom nieformalnym we wdrażaniu projektów o charakterze społecznym, aktywizującym.

Członkowie LGD aktywnie uczestniczą w Forum Turystyki Wiejskiej – realizowane przez ich Partnerów Krajową Sieć Obszarów Wiejskich.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Lokalna Grupa Działania „Vistula - Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję” liczy 102 członków (101 zwyczajnych i 1 członek wspierający), w tym 14 reprezentuje sektor publiczny, 15 to sektor społeczny, 21 sektor gospodarczy, 52 to mieszkańcy.

W latach 2016 – 2021 pięcioosobowy Zarząd spotkał się 114 razy. Odbyło się 7 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków. Jedenastoosobowa Rada LGD spotkała się 22 razy.

Tabela 12. Funkcjonowanie organów

	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
2016	16	-	2
2017	16	4	1
2018	17	4	1
2019	21	3	1
2020	29	6	1
2021	15	5	1
suma	114	22	7

Źródło: dane LGD

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

W ramach 3 celów ogólnych zaplanowano 6 przedsięwzięć z precyzyjnie wyznaczonymi 11 wskaźnikami produktu. 5 z 11 wskaźników produktu ma realizację umowy na poziomie minimum 100%. Według stanu na koniec 2021 roku tylko dwa wskaźniki produktu mają realizację płatności na poziomie minimum 100%: *Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach* oraz *Długość przebudowanych dróg gminnych*.

Tabela 13. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
Tworzenie nowych firm	liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	sztuka	67	79,10%	62,69%
Rozwój istniejących firm	liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	10	110,00%	50,00%

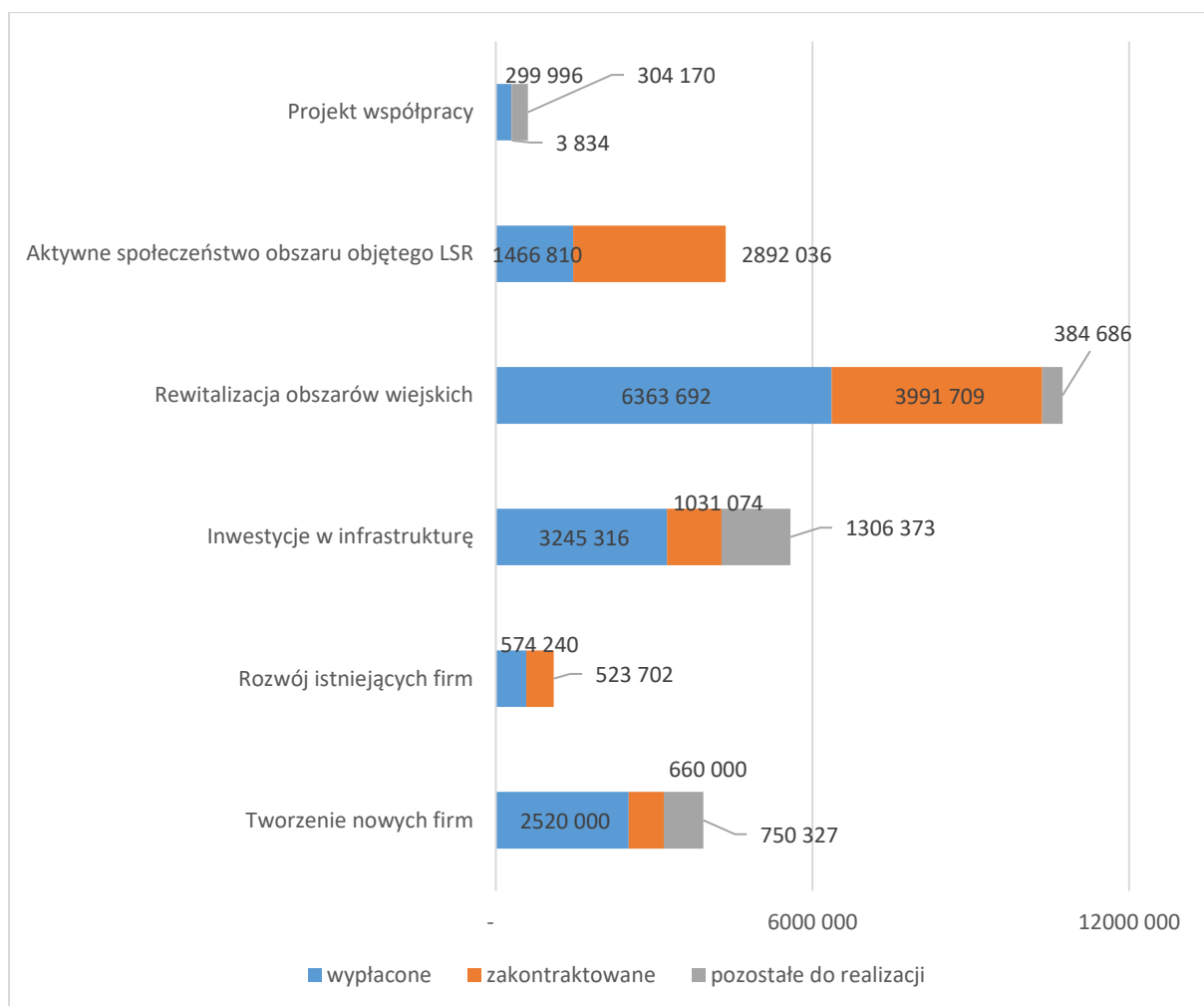
Inwestycje w infrastrukturę	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	sztuka	98	83,67%	72,45%
	liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	sztuka	2	50,00%	50,00%
Rewitalizacja obszarów wiejskich	liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka	28	153,57%	103,57%
	powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	15	85,67%	27,07%
	długość przebudowanych dróg gminnych:	km	0,39	100,00%	100,00%
Aktywne społeczeństwo obszaru objętego LSR	liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby)	osoba	720	100,00%	18,47%
Projekty współpracy	liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	sztuka	3	66,67%	33,33%
	liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuka	5	100,00%	60,00%
	liczba partnerskich inicjatyw w zakresie promocji LGD	sztuka	3	66,67%	66,67%

Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków wypłacono w ramach przedsięwzięcia *Rewitalizacja obszarów wiejskich* (6,36 mln PLN) i *Inwestycje w infrastrukturę* (3,24 mln PLN). Najwięcej środków zakontraktowano na przedsięwzięcie *Rewitalizacja obszarów wiejskich* (3,99 mln PLN) i *Aktywne społeczeństwo obszaru objętego LSR* (2,89 mln PLN).

Wykres 26. Realizacja finansowa – stan na 31.12.2021 r.

Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

LGD w latach 2016 – 2021 zrealizowała dwa projekty współpracy.

Pierwszy wspólnie z Lokalną Grupą Działania "Zakole Dolnej Wisły" oraz Lokalną Grupą Działania Ziemią Gotyku, pt. „Skarby Ziemi Chełmińskiej”. Projekt zrealizowano w 2018 roku. Dotyczył promocji, zachowania dziedzictwa lokalnego, promocji lokalnych produktów i producentów, lokalnego dziedzictwa, w tym kulturowego, przyrodniczego, historycznego. W ramach tej operacji opracowano aplikację, która jest mobilnym przewodnikiem po unikatowych miejscach obszaru objętego działaniem wyżej wymienionych grup. Interaktywny przewodnik wzbogacony o moduł gier, questów, interaktywnych tras - gier terenowych na wybranych szlakach z możliwością tworzenia własnych tras, zdobywania punktów i odznak. Aplikacja jest uzupełnieniem innych zadań wdrażanych w ramach partnerskiego projektu: wydanie folderu, łącznie 5000 szt., zamontowanie tablic informacyjno-promocyjnych w formie tzw. światowidów - 40 szt. oraz stworzenie i wydanie dla mieszkańców

spersonalizowanych gier planszowych (metodyka gry oparta na historii regionu z uwzględnieniem zdjęć obszaru, zadanie wdrażane wspólnie z LGD "Zakole Dolnej Wisły"). Projekt „Skarby Ziemi Chełmińskiej” otrzymał wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie na projekty współpracy w ramach kategorii "Kapitał społeczny, dziedzictwo lokalne". Projekt został wyróżniony za trwałość i zaangażowanie społeczności lokalnej.

Drugim projektem współpracy, realizowanym w latach 2019 - 2020 był projekt o charakterze międzynarodowym. Operację przeprowadzono wspólnie z LGD „Zakole Dolnej Wisły” oraz trzema partnerami międzynarodowymi: LAG Gorski Kotar (Chorwacja), LAG "Gaujas Partneriba" (Łotwa) oraz LAG "Jurkante" - Łotwa. Celem przedsięwzięcia była wymiana doświadczeń podczas wizyt studyjnych, prezentacja modelowego lokalnego sposobu sprzedaży produktów lokalnych u każdego z partnerów, wizyta na imprezie targowej, gdzie sprzedawane są produkty lokalne i tradycyjne. Ważnym elementem projektu była prezentacja sposobów kultywowania lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz organizacja konferencji w celu popularyzacji dobrych praktyk i promocji projektu, z udziałem producentów produktów lokalnych, lokalnych władz, organizacji pozarządowych. W ramach operacji powstał przewodnik Kodeks dobrych praktyk, zorganizowano szkolenia dla regionu LGD „Vistula - Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję” „Branding Marki”, „Design Thinking”, wydano integracyjne rodzinne gry planszowe.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Zakończenie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju przypadnie na 2023 rok. W raporcie ewaluacyjnym wykorzystano dane za 2021 roku. Trudno odpowiedzialnie wykazać, czy wszystkie wskaźniki oddziaływania zostaną uzyskane. Szczególnie w kontekście zawirowań gospodarczych.

Na podstawie dostępnych danych GUS liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności na obszarze LGD wzrosła o 19% w okresie 2016 – 2021. Podobną dynamiką charakteryzuje się łączna liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 10 tysięcy mieszkańców, +20%.

Dane GUS wskazują, że w 2021 bardzo poprawiło się saldo migracji, szczególnie za sprawą gminy wiejskiej Grudziądz. W analizowanym roku cały obszar LGD ma dodatnie saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym (+79 osób, a w 2016 saldo było ujemne i wynosiło - 21 osób).

W 2021 roku na obszarze LGD funkcjonowało 329 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tysięcy mieszkańców. Liczba ta jest o 11% wyższa niż w 2016 roku (dane GUS).

CEL OGÓLNY 1	<i>Wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LSR do 2022r.</i>			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 mieszkańców o 5 %	podmiot	0	5%	GUS

CEL OGÓLNY 2	<i>Poprawa atrakcyjności obszaru LSR do 2022r.</i>			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Spadek salda migracji na pobyt stały o 5%	migracje	0	5%	GUS

CEL OGÓLNY 3	<i>Wzmocnienie kapitału społecznego, wzrost aktywizacji społeczno - zawodowej, włączenie społeczne, animacja i aktywizacja mieszkańców obszaru LSR oraz promocja obszaru do 2022</i>			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego III	Jednostka miary	Stan początkowy 2016 rok	Plan 2022 rok	Źródło danych sposób pomiaru
wzrost organizacji i stowarzyszeń na 1000 mieszkańców o 5	organizacje i stowarzyszenia	0	5%	GUS

Ocena wpływu na kapitał społeczny

Wzmocnienie kapitału społecznego, wzrost aktywizacji społeczno- zawodowej, włączenie społeczne, animacja i aktywizacja mieszkańców obszaru LSR były jednym z głównych celów Lokalnej Strategii Rozwoju. Do realizacji tego celu w głównej mierze przyczyniły się realizacje projektów grantowych z funduszy EFS. Dzięki nim nie tylko wzmocniony został potencjał ludzki obszaru, ale wzrosła aktywność społeczna mieszkańców i organizacji (takich na przykład jak Koła Gospodyń Wiejskich, stowarzyszenia), wzrosło zainteresowanie i świadomość społeczna w zakresie możliwości korzystania ze środków unijnych w celu realizacji potrzeb lokalnych.

Zauważa się poprawę w zakresie sięgania po środki przez inne osoby prawne aniżeli JST. Wsparcia udzielono stowarzyszeniom oraz kołom gospodyń wiejskich (działania społeczne w ramach projektów grantowych finansowanych ze środków EFS), co należy uznać jako niewątpliwy sukces w ramach wdrażania LSR w tej perspektywie finansowej.

Realizowane były również projekty mające na celu modernizację – wyposażenie, doposażenie lub rozbudowę - infrastruktury społecznej, dostosowujące jej obiekty do aktualnych potrzeb. Dzięki temu aktywność w odnowionych, bardziej atrakcyjnych świetlicach i miejscach spotkań jest obecnie bardziej intensywna. W obiektach tych swoje działania realizują również Grantobiorcy projektów ze środków EFS.

Przedsiębiorczość

Tworzenie nowych oraz wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw lokalnych było jednym z nadrzędnych celów wpisanych do Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2023.

W wyniku działań inicjowanych i koordynowanych przez LGD powstało nawet więcej nowych firm niż zostało wpisane w cele strategii, utworzonych też zostało więcej nowych miejsc pracy. Należy to uznać za duży sukces, zważywszy na skalę budżetu, jakim LGD dysponowała. Większość środków na realizację tego celu przeznaczonych była na powoływanie nowych firm niż na wspieranie już działających, co odpowiadało zapotrzebowaniu. Zwłaszcza w ostatnich latach, od początku pandemii, zainteresowanie pozyskaniem środków na rozwój było bardzo małe ze względu na niechęć przedsiębiorców do podejmowania dużych zobowiązań w niepewnych ekonomicznie czasach.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Obszar LGD Vistula-Terra Culmensis nie jest szczególnie atrakcyjny turystycznie, nie ma wyrobionej charakterystycznej marki w tym zakresie. Nie posiada też charakterystycznego atrakcyjnego ośrodka, wokół którego taką markę można budować, jak to się dzieje w innych obszarach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Jako obszar, który można określić jako bardziej tranzytowy niż docelowy dla ruchu turystycznego, nie dysponuje też bazą

hotelowo-noclegową mogącą na dłużej zatrzymać turystów. W naborach kryterium rozwoju turystyki nie było stosowane, jednak w naborach na powoływanie nowych przedsiębiorstw ogłaszanych przez LGD stosowane było kryterium produktu lokalnego jako podstawy planowanej przez wnioskodawców działalności.

Promocja turystyczna obszaru była natomiast celem jednego z projektów współpracy, „Skarby Ziemi Chełmińskiej”, w którym LGD uczestniczyła. W jego rezultacie został wydany w formie książkowej przewodnik turystyczny, powstała mobilna aplikacja i tablice informacyjne. Nie zostały przeprowadzone żadne badania podsumowujące efekty tych działań, koordynatorzy lokalni jednak zgłaszają widoczność tablic informacyjnych i wzrost ruchu, zwłaszcza na trasach rowerowych. Zwiększyła się jednocześnie wiedza lokalnych społeczności na temat atrakcji ich własnego regionu.

LGD organizuje wydarzenia w formie rajdów pieszych lub rowerowych, przybliżające mieszkańcom ich własny obszar.

Grupy defaworyzowane

Działania finansowane z funduszy EFS były skierowane do grup mieszkańców zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

Jako grupy defaworyzowane w ramach LSR określone zostały kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby do 35 r.ż. oraz osoby pow. 50 r. ż.

Wszystkie te grupy zostały objęte wsparciem, które miało na nie realny wpływ, najwyraźniej widoczny w grupie osób starszych, które zaczęły podejmować własne, dalsze działania, zakładać własne stowarzyszenia.

Środki pochodzące z PROW, szczególnie te wykorzystane na powoływanie i rozwój przedsiębiorstw, również przyczyniły się do poprawy życia grup zagrożonych wykluczeniem poprzez wpływ na powstawanie nowych możliwości zatrudnienia. W wypadku naborów na powoływanie nowych przedsiębiorstw to właśnie kobiety były grupą bardziej zainteresowaną i częściej składały wnioski.

Innowacyjność

Kryterium innowacyjności było stosowane przez LGD do oceny wniosków w naborach, jednak to kryterium się nie sprawdziło. Punkty za innowacyjność były przyznawane w pojedynczych przypadkach. Wynikało to z faktu, że kryterium innowacyjności stosowane było nie lokalnie, ale w kontekście całego województwa kujawsko-pomorskiego, w odniesieniu do siedmiu branż (inteligentnych specjalizacji), i z założenia punkty przyznawane były jedynie operacjom wpisującym się w te siedem obszarów. Kontekst ponadregionalny nie sprawdził się w ocenie projektów lokalnych przede wszystkim ze względu na nieadekwatność lokalną tego założenia: lokalnie nie można liczyć na liczne projekty innowacyjne pod kątem na przykład rozwoju nauki, współpracy naukowej czy opracowywania nowych technologii. Dlatego wnioskodawcy

nieczęsto odwoływali się do kryterium innowacyjności, a kilka projektów, które za innowacyjność dostały premię punktową, dotyczyły umiejętnego powiązania lokalnego dziedzictwa kulturowego z nowoczesnością. Potrzeby lokalnych społeczności na obszarze LGD również są dość powszednie i nie wymagają innowacyjnych rozwiązań. Być może za jakiś czas, gdy zaspokojone zostaną potrzeby na poziomie bazowym, będzie można zacząć poszukiwanie innowacji.

Projekty współpracy

LGD zrealizowało dwa projekty współpracy, w tym jeden międzynarodowy. Idea stojąca za projektami współpracy jest szczytna i słuszna, ale procedury związane z ich planowaniem, realizacją, dokumentacją i rozliczeniem są tak skomplikowane i wymagające, zajmują tak wiele czasu i uwagi, że są one bardzo trudne do przeprowadzania. Ich efekty jednak mogą jednak być powodem satysfakcji. Są bardzo cennym narzędziem prowadzenia działalności, pozwalają bowiem skorzystać z potencjału i doświadczenia partnerów. Pozwalają też poznać inne Lokalne Grupy Działania i nawiązać z nimi współpracę na innych obszarach, a także realizować przedsięwzięcia, które nie mogłyby być przeprowadzone w ramach zwykłych działań.

Ocena funkcjonowania LGD

Komunikacja i współpraca pomiędzy LGD i jednostkami samorządów przebiega w sposób bezproblemowy.

Spotkania z przedstawicielami gmin, które wchodzi w skład LGD, podczas których omawiane są zrealizowane projekty i plany na przyszłość, organizowane są min. raz w roku. LGD na potrzeby stałego utrzymania kontaktu z lokalną społecznością z terenu każdej z gmin, powołało Gminnych Koordynatorów, którzy pozwalają na utrzymywanie stałego kontaktu na linii LGD- dana Gmina z LGD. Taka formuła się sprawdza, następuje szybszy przepływ informacji, dotarcie do lokalnej społeczności czy grup odbiorców działań komunikacyjnych

Taki model organizacji sprawdza się na terenie działania LGD, w skład którego wchodzi aż dziesięć gmin z trzech powiatów.

Praca koordynatorów pomaga również podczas planowania i przeprowadzania działań animacyjnych w gminach – pikników, festynów, warsztatów i wizyt studyjnych, które cieszą się dużym zainteresowaniem lokalnych społeczności. Można zaobserwować rosnące zapotrzebowanie na tego typu działania.

Ocena procesu wdrażania

Początki bieżącego okresu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju były trudne. LGD zmuszone było zaciągnąć pożyczki w gminach, by utrzymać płynność finansową, jednak samorządy wykazały się dużym zrozumieniem i chętnie tej pomocy udzieliły.

Trudno było z początku również scalić liczne procedury związane z obsługą budżetów wielofunduszowych.

Procedury związane z ogłaszaniem naborami wniosków nie są proste i przyjazne, i wielu wnioskodawców ma problem z ich zrozumieniem, zwłaszcza jeśli składane wnioski dotyczą różnych źródeł finansowania, dla których procedury nie są takie same.

Kryteria oceny wniosków pozwoliły wybrać projekty, które rozwiązywały problemy i potrzeby opisane w LSR, ponieważ zostały sformułowane w relacji do zdefiniowanych w strategii wyzwań. Premiowane były więc wnioski, które w sposób wyraźny odnosiły się do wytyczonych celów, takich jak na przykład tworzenie nowych miejsc pracy.

Podczas oceny wniosków zwracano uwagę na to, czy wnioskodawcy są mieszkańcami obszaru LGD, aby wsparcie trafiło do lokalnej społeczności i zahamowało odpływ ludności, w szczególności młodej grupy, do dużych miast. Jednym z problemów lokalnych, określonych w strategii, było zanieczyszczenie środowiska, jedno z ważniejszych kryteriów więc premiowało wnioski oparte na rozwiązaniach przyjaznych środowisku i odnawialnych źródłach energii.

W projektach infrastrukturalnych zwracano uwagę na wszechstronność i synergiczność proponowanych realizacji oraz stopień ich dostępności.

Wartość dodana podejścia LEADER

W obecnej perspektywie programowania LGD dysponowało narzędziami, by adresować ofertę do organizacji pozarządowych, zapraszając je do współpracy przy realizacjach finansowanych z EFS. Oczywiście każdy model współpracy wymaga wypracowania, początkowo więc wnioskodawców z trzeciego sektora w naborach grantowych nie było wielu, ale też na obszarze LGD nie było wiele aktywnych organizacji. Jednak w miarę upływu czasu, gdy liczba i aktywność stowarzyszeń zaczęła rosnąć, pierwsze przykłady udanych realizacji zainspirowały do działania kolejne organizacje. Na obszarze LGD działają głównie małe organizacje, takie jak koła gospodyń wiejskich, których aktywność ogranicza się często do działań na rzecz jednej miejscowości, i które nigdy wcześniej nie realizowały projektów o dużych budżetach, stąd też początkowa rezerwa w działaniu.

LGD starało się aktywizować te organizacje, organizując na przykład forum kół gospodyń wiejskich czy szkolenia dla członków tych organizacji z zasad prowadzenia koła czy jego rozliczania. Wskazuje to na dużą potrzebę podejmowania przez nie działań i potrzebę jeszcze większego wsparcia w tym kierunku w przyszłości, by ten potencjał wykorzystać. W planach pozostaje zorganizowanie podobnego forum dla ochotniczych straży pożarnych i organizacji

pozarządowych w ogólności, by zachęcić je do aplikowania w przyszłych naborach i udział w działaniach aktywizacyjnych choćby poprzez partnerstwo.

Relacje z lokalnymi przedsiębiorcami w większości przypadków ograniczają się do ich udziału w naborach i kończą wraz z rozliczeniem projektu. Są jednak przedsiębiorcy, którzy utrzymują kontakt również po zakończeniu realizacji, i chętnie deklarują pomoc przy organizacji innych działań podejmowanych przez biuro LGD, takich jak różnego rodzaju eventy. LGD organizuje dla przedsiębiorców szkolenia z zakresu prowadzenia działalności, w których oni chętnie uczestniczą. Firmy powstałe w wyniku naborów ciągle funkcjonują, LGD monitoruje realizację osiągniętych wskaźników.

Cele wyznaczone w LSR zostały sformułowane w ten sposób, że w wyniku ich realizacji powstało dużo projektów synergicznych, zintegrowanych. W obiektach infrastruktury społecznej i kulturalnej wciąż prowadzone są działania społeczności lokalnych, inicjowane i organizowane albo przez gminy, albo przez koła gospodyń wiejskich, toczy się w nich życie na co dzień, widać znaczne ożywienie w tym obszarze. Takie obiekty jak place zabaw zostały wybudowane w dobrze przemyślanych miejscach, tak by rzeczywiście służyły lokalnej społeczności, i to podejście zdało egzamin.

Cele wyznaczone w LSR zadają się również być na tyle zbieżne z planami rozwoju przyjętymi przez gminy wchodzące w skład obszaru, dlatego też działania podejmowane przez LGD pozostawały w zgodzie i uzupełniały niejako działania podejmowane przez gminy. Dotyczy to takich obszarów jak rewitalizacja przestrzeni publicznych w miejscowościach czy też stymulacja ożywienia na rynku pracy. Gminom również zależało na aktywizacji mieszkańców i lokalnych organizacji i stowarzyszeń.

Dodatkowe pytania badawcze

Początkowo współpraca z Urzędem Marszałkowskim układała się dość trudno. Wynikało to przede wszystkim z niewykształconych kanałów i sposobów komunikacji. Początkowo też urząd przejawiał ograniczone zaufanie dla Lokalnych Grup Działania. Ustalenie zasad współpracy wymagało dodatkowego wysiłku i czasu ze względu na wielofunduszowość prowadzonych przez LGD operacji, wymagającą wpasowania się w trzy modele procedur. Jednak udało się te trudności pokonać i z biegiem czasu zarówno zaufanie urzędu dla sposobów działania Stowarzyszenia, jak i poziom wzajemnego zrozumienia znacznie wzrosły i współpraca obecnie układa się na zasadach partnerskich.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Partnerstwo funkcjonuje we właściwy sposób.

Samorządy na bieżąco komunikują się z LGD i mogą liczyć na wzajemną współpracę. Dzięki zasobom w postaci wykwalifikowanych pracowników, sprawnej organizacji, stosunkowo stabilnym budżetom, gminy stanowią silne oparcie dla LGD.

Drugim filarem funkcjonowania LGD są organizacje pozarządowe.

Brak grantów realizowanych w ramach funduszy PROW spowodowało, że wśród beneficjentów konkursów nie było organizacji pozarządowych.

Działania dla tej grupy realizowane były pośrednio poprzez granty EFS oraz projekt współpracy ukierunkowane na lokalnych liderów.

Przedstawiciele sektora gospodarczego w Stowarzyszeniu działają aktywnie.

Wydaje się, że utrzymanie współpracy i aktywizowanie przedsiębiorców, którzy rozliczyli już projekty jest wyzwaniem i zadaniem dla LGD.

Realizacja rzeczowa i finansowa postępuje zgodnie z planem.

Ogłoszone i przeprowadzone nabory wniosków pozwalają mieć nadzieję na sukces w postaci wykorzystania całego budżetu i osiągnięciu wszystkich wskaźników. Zagrożeniem tego planu są dynamicznie zmieniające się warunki gospodarcze, inflacja, kwestie podatkowe czy problemy z dostępnością towarów. Powodują one, że beneficjenci poddają swoje wnioski weryfikacji ekonomicznej. Przedłużanie terminów analizy wniosków w Urzędzie Marszałkowskim zdecydowanie nie sprzyja wnioskodawcom, a w konsekwencji również osiągnięciu wskaźników przez LGD. Problem ten dotyczy również samorządy. Rezygnacje beneficjentów z już podpisanych umów to obecnie największy problem LGD. Rekomendacja przyspieszenia procedury nie dotyczy LGD, ale instytucji nadrzędnych.

Przedłużające się terminy to skutek problemów z biurokracją. Ilość dokumentów, które potrzebne są by otrzymać dofinansowanie zniechęca przede wszystkim organizacje pozarządowe działające dla dobra wspólnego. Niezadowolenie z nadmiernej biurokracji wyrażają również przedsiębiorcy. Liczba załączników do wniosku, biznesplan czy obszerność instrukcji powoduje, że konkuruje się nie jakością, a wytrwałością. Narzucenie obszernej dokumentacji skutkuje również problemami w LGD, wśród członków Rady i, jak widać po terminach, również wśród pracowników Urzędu Marszałkowskiego. Dla LGD wyzwaniem było również opanowanie zróżnicowania wymagań związanych z realizacją wielofunduszowej strategii. Obecnie doświadczenie pracowników pozwala radzić sobie z brakiem spójności procedur pomiędzy funduszami, ale skutkuje to ograniczeniem czasu na pełniejsze działania aktywizujące społeczność lokalną. Ograniczenie biurokracji jest obecnie jednym z najważniejszych czynników mogącym wpłynąć na lepszą realizację strategii.

Rada LGD odpowiada za wybór do dofinansowania najlepszych wniosków zgłoszonych w danym naborze. Od członków Rady zależy, które wnioski spośród tych, które wpłynęły dadzą największe prawdopodobieństwo osiągnięcia sukcesu oraz najpełniej rozwiążą problemy

społeczności wynikające z diagnozy. Rada oprócz funkcji bezpośrednio związanej z wyborem wniosków pełni w LGD również ważną rolę społeczną. Członkowie Rady reprezentują partnerskie gminy, ale są również przedstawicielami Stowarzyszenia w swoich środowiskach lokalnych. Dlatego rekomendacją dla władz LGD powinna być dbałość o wysokie standardy szkoleń profesjonalnych dla członków Rady, ale zapewnienie również szkoleń podnoszących kompetencje społeczne i komunikacyjne.

Mimo, że biuro nie jest organem LGD to bierze na siebie większość obowiązków związanych z realizacją LSR. Organizuje nabory wniosków, wspiera Radę w procesie weryfikacji i oceny operacji i przygotowuje obszerną dokumentację po naborze. Udziela doradztwa podnosząc jakość wniosków. Realizuje plan komunikacji i plan szkoleń. Uczestniczy w animowaniu i aktywizowaniu społeczności, informuje i promuje efekty wdrażania strategii. Wszystkie te działania prowadzone są na bardzo wysokim poziomie merytorycznym. Potwierdzają to zarówno wnioskodawcy i członkowie Stowarzyszenia jak i mieszkańcy. Przeprowadzone ankiety i wywiady indywidualne kreują bardzo pozytywny obraz funkcjonowania biura. Rolą władz LGD jest utrzymanie wysokiej jakości pracy biura LGD poprzez stwarzanie dobrych warunków pracy tak w zakresie atmosfery pracy, możliwości szkoleń i rozwoju zawodowego, jak i zadawalającego poziomu wynagrodzeń.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin.....	13
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	22
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?	23
Wykres 4. Ocena gminy w wymiarach	24
Wykres 5. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy.....	25
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	26
Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?	26
Wykres 8. Powody zmiany miejsca zamieszkania	27
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	27
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	28
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	28
Wykres 11. Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	29
Wykres 12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?.....	30
Wykres 13. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?	31
Wykres 14. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	31
Wykres 15. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD	32
Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach	32
Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?.....	34
Wykres 19. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? 34	

Wykres 20. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	35
Wykres 21. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:	35
Wykres 22. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?.....	36
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	36
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	37
Wykres 25. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję?	40
Wykres 26. Realizacja finansowa – stan na 31.12.2021 r.	43

Tabele

Tabela 1. Ludność ogółem	15
Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym.....	15
Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	16
Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w %	17
Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	17
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem.....	18
Tabela 7. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności	19
Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym...	19
Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	20
Tabela 10. Biblioteki i filie	21
Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani ogółem	21
Tabela 12. Szkolenia.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 13. Funkcjonowanie organów	41
Tabela 14. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.....	41

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania LGD

Szanowni Państwo,

trwa proces Ewaluacji zewnętrznej Stowarzyszenia Lokalną Grupą Działania „Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję” i Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję”. LSR odpowiadała na potrzeby obszaru jak i na Państwa potrzeby. Zaplanowano w niej szereg przedsięwzięć, których zadaniem było/nadal jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

Celem ewaluacji jest ocena jakości wdrażania strategii, poprzez systematyczne badania prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod, co pozwoli oszacować jakość i wartość procesu oraz efekty wdrażania interwencji. Niniejsza ankieta dotyczy oceny wdrażania LSR.

Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować obecnie wdrażaną LSR do potrzeb mieszkańców i regionu. Wyniki te mają posłużyć podsumowaniu wdrażania LSR ale też być pomocne przy planowaniu nowej LSR.

Zapraszamy do wypełnienia ankiety !!!

Zarząd LGD „Vistula-Terra Culmensis”

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
--	--	--------------------------	--------------------	------------------------	------------------------------

1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				
2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						
3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						

5.	prorowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby. Jakież?

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny, jaki?

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? **Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł (jakich?)

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijają się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						

2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu infrastruktury drogowej						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
5.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
6.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
7.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty
3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Chełmno (z wyłączeniem miasta Chełmno)
2. Gmina Grudziądz (z wyłączeniem miasta Grudziądz)
3. Gmina Gruta
4. Gmina Lisewo
5. Miasto i Gmina Łasin
6. Gmina Płużnica
7. Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński
8. Gmina Rogóźno
9. Gmina Stolno

10. Gmina Świecie nad Osą

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 25 lat
3. od 26 do 35 lat
4. od 36 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, KGW lub OSP)
3. Przedsiębiorcą
4. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury)
5. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

Szanowni Państwo,

trwa proces Ewaluacji zewnętrznej Stowarzyszenia Lokalną Grupą Działania „Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję” i Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję”. LSR odpowiadała na potrzeby obszaru jak i na Państwa potrzeby.

Zaplanowano w niej szereg przedsięwzięć, których zadaniem było/nadal jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

Celem ewaluacji jest ocena jakości wdrażania strategii, poprzez systematyczne badania prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod, co pozwoli oszacować jakość i wartość procesu oraz efekty wdrażania interwencji. Niniejsza ankieta dotyczy oceny wdrażania LSR.

Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować obecnie wdrażaną LSR do potrzeb mieszkańców i regionu. Wyniki te mają posłużyć podsumowaniu wdrażania LSR ale też być pomocne przy planowaniu nowej LSR.

Zapraszamy do wypełnienia ankiety !!!
Zarząd LGD „Vistula-Terra Culmensis”

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-					

	sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitegu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafę wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie

4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Nie

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Od 1 do 5
2. Od 6 do 10
3. Więcej niż 10

4. Nie wiem/trudno powiedzieć

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Trudno powiedzieć
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania na rzecz osób do 25 roku życia
13. Działania na rzecz seniorów
14. Działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu

16. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 25 lat

3. 26-35 lat
4. 36-50 lat
5. więcej niż 50 lat

24. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Chełmno (z wyłączeniem miasta Chełmno)
2. Gmina Grudziądz (z wyłączeniem miasta Grudziądz)
3. Gmina Gruta
4. Gmina Lisewo
5. Miasto i Gmina Łasin
6. Gmina Płużnica
7. Gmina Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński
8. Gmina Rogóźno
9. Gmina Stolno
10. Gmina Świecie nad Osą
11. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut